PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

i

GAZETA GIEŁDOWA I LOSOWAŃ

CZASOPISMO, POŚWIĘCONE SPRAWOM PRZEMYSŁU, HANDLU I FINANSÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTR. KOSZYKOWA 7. — TEL. 250-85
Konto w P. K. O. № 1465.

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC
WARSZAWA — KWIECIEŃ 1923.

REDAKTOR PRZYJMUJE WE WTORKI I PIĄTKI OD 6 — 7.
RĘKOPISÓW NIE ZWRACA SIĘ

Cena ogłoszeń 1 strona Mk. 400.000
1/2 str. 200.000 1/4 str. Mk. 100.000

Prenumerata Mk. 30.000 na II kwartał
numer pojedyńczy Mk. 5000

Nowy Rząd — Nowe Rządy

W przeciągu trzech dni nastąpiła zmiana gabinetu przytem pierwszy raz w historji odrodzonej Polski zmiana ta nie wywołała przesilenia gospodarczego. Nawet marka polska nie dała się.

Pocieszające zjawisko to dowodzi że nasze życie polityczne nabiera coraz lepszej formy, zyskuje rutynę i że nasze życie gospodarcze idzie coraz normalniej i rozwija się coraz samodzielnej.

Czy nowy rząd da nam nowe rządy? Czy nasz przemysł i handel może spodziewać się od niego pomocy?

Oczywiście że tak. Każdy rząd zasadniczo chce pomagać rozwojowi gospodarstwa narodowego, ale nie każdy potrafi. Gospodarstwo nasze to rolnictwo, a potem przemysł. Otóż dwaj ministrowie pp. Gościcki i Kucharski przeszłą pracą dowiedli, że potrafią wiele.

Tylko trzeba z nimi współdziałać i pomagać im.

Stan przemysłu metalowo-maszynowego w chwili obecnej.

Sytuacja w przemyśle metalowo-maszynowym polskim w ciągu ostatnich kilku miesięcy roku bieżącego naogół uległa pogorszeniu. Wzrost cen żelaza, węgla i koksu oraz robocizny spowodował znaczne podrożenie wytwórczości, co wpłynęło w wielu działach produkcji na zmniejszenie się zbytu zarówno na rynku wewnętrzn., jak i zagranicą. Przemysł np. metalowy i maszynowy okręgu bialskiego głównie eksportowy bardzo skarży się na zmniejszenie się wywozu. Zmniejszyl się również eksport zagranicę naczyń emaljowanych, wyrób których koncentruje się głównie w obwodzie radomskim i częstochowskim. W końcu marca liczba bezrobotnych robotników metalowych dosięgła 7,700 ludzi. Niektóre działy przemysłu maszynowego jak np. przemysł wagonowy, wyrobu parowozów i obrabiarek, mając zapewniony zbyt w kraju, stagnacji nie odczuwają.

Warszawska Sp. Akc. Budowy Parowozów w Warszawie, dokonawszy wcześniejszego wykończenia fabryki, zawarła z rządem dodatkowy kontrakt, który o 1½ roku przyśpiesza dostawę nowych parowozów, tak, że już 10 z nich, zamiast na koniec 1924 roku, według brzmienia ostatniego kontraktu, ma być gotowych w ciągu roku bieżącego. Pozatem fabryka pracuje nad remontem uszkodzonych parowozów i dotąd wypuściła 141 naprawionych parowozów. Tow. A. Cegielski w Poznaniu w ciągu roku ubiegłego poczyniło ostateczne przygotowania do budowy nowej fabryki parowozów przez zawarcie umowy z grupą fabryk belgijskich, na mocy której grupa owa przyjęła część nowej emisji Towarzystwa, specjalnie w celu pobudowania fabryki parowozów. Zawarty w styczniu r. b. długoletni kontrakt z Rządem Polskim na dostawę 150 parowozów rocznie gwarantuje ciągłość pracy w tej gałęzi przemysłu. Na budowę fabryki parowozów, zakup maszyn i instalacji T. A. preliminowało na rok 1923 sumę 25 miljardów marek. Prace budowlane rozpoczęto wczesną wiosną, budowle mają stanąć przed zimą r. b.

Z innych działów fabryk Tow. A. H. Cegielski najlepszy stan zatrudnienia wykazuje fabryka wagonów. Wprawdzie w r. 1922 odstawiono do Ministerstwa Kolei Żelaznych tylko 525 wagonów towarowych, t. j. zaledwie połowę przewidywanej produkcji z powodu trudności w odbieraniu surowców i trudności w zdobyciu na czas kapitałów obrotowych, ale już w końcu roku ubiegłego przeszkody te zostały przezwyciężone i praca obecnie idzie normalnie przy przeciętnej dostawie miesięcznej 100 wagonów.

W końcu lutego b. r. została poświęcona nowa wytwórnia wagonów, zbudowana przez Spółkę Akcyjną Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich w Klimkiewiczowie pod Ostrowcem, woj. Kieleckiem, na mocy umowy zawartej ze Skarbem Państwa przed dwoma laty. Jednocześnie oddano Komisarzowi Rządowemu pierwszą partję krytych wagonów towarowych, wykonanych wyłącznie z materjałów miejscowych. Narazie jest to jedyna w kraju wytórnia taboru kolejowego, produkująca wszystkie części wagonowe u siebie, gdyż za wyjątkiem węgla i koksu, Spółka posiada własne kopalnie rudy żelaznej, wielki piec, stalownię, młotownię, wszelkie walcownie, warsztaty mechaniczne, jak również lasy w Niekłaniu (starostwo Koneckie) i warsztaty do obróbki drzewa. Znaczne opóźnienie w otrzymaniu najnowszych maszyn i obrabiarek spowodowało zwłokę w wykonaniu pierwszych 100 wagonów, dostawa których przewidywana była w końcu ubiegłego roku. Obecnie jednak stopniowe wyszkolenie robotników i sprawność urządzeń technicznych pozwolą przy normalnej pracy, do lipca r. b. wykonać wszystkie przewidziane w umowie ze Skarbem Państwa dostawy i zwiększyć wytwórczość, co da możność przyjmowania dodatkowych obstalunków na tabor kolejowy i jego części zapasowe. Przedsiębiorstwo zatrudnia obecnie 3,700 robotników i 282 pracowników.

Przemysł obrabiarkowy stopniowo rozwija się, a szczególnie w zakładach „Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki“ i w fabryce „Pioner.“ Zapotrzebowanie na tokarki i wiertarki zwiększyło się. Ceny obrabiarek zwiększyły się średnio o 224% w czasie od listopada 1922 r. do 1 kwietnia r. b. średnio o 387%. Pomimo stagnacji liczba robotników zatrudnionych w tym przemyśle nie zmniejszyła się.

Fabryk maszyn rolniczych na ziemiach polskich jest około 115 z ilością robotników około 9,200. W czasie pierwszych trzech miesięcy r. b. produkcja maszyn rolniczych zmniejszyła się. Z powodu braku gotówki obrotowej kilka mniejszych fabryk wobec stagnacji sprzedaży zawiesiło pracę. Nawet wielkie fabryki, jak np. oddziały Tow. Akc. „H. Cegielski," produkujące maszyny rolnicze, zmuszone były ograniczyć produkcję i zwolnić część robotników. Trzeba zaznaczyć, że maszyny rolnicze fabryk polskich mają wielkiepowodzenie na rynkach państw bałtyckich i wypierają stamtąd wyroby innych krajów, gdyż do potrzeb tamtejszych są lepiej zastosowane. Ceny na maszyny rolnicze w czasie od 1 listopada r. ub. do 1 kwietnia 1923 r. wzrosły średnio o 500%. Ten wielki wzrost cen objaśnia się niezmiernym wzrostem cen na materjały. Przy dość prostej produkcji maszyn rolniczych stosunek kosztów robocizny do kosztów materjałów surowych przedstawia się jak 1 : 4, czyli, że cena materjału bardziej obciąża koszty maszyny rolniczej, niż innej precyzyjnej maszyny. To też wzrost cen na materjały surowe dla przemysłu maszyn rolniczych jest bardzo groźny z powodu coraz trudniejszej konkurencji z wyrobami zagranicznemi. Odczuwa się brak noży do sieczkarek, sprężyn do bron i kultywatorów, lemieszy i odkładnic.

Ważnym etapem w rozwoju przemysłu elektrycznego w Polsce jest zawarcie, po dłuższych pertraktacjach, umowy w końcu marca r. b. przez Sp. Akc. „Siła i Światło" z grupą przemysłowców angielskich, posiadających największe wytwórnie urządzeń elektrycznych. Na mocy tej umowy Sp. Akc. „Siła i Światło" uzyskała długoterminowe i niskoprocentowe kredyty, które jej umożliwiają nietylko dalszą rozbudowę istniejących elektrowni okręgowych, ale również budowę elektrycznych tramwajów i kolejek dojazdowych.

Dzięki dopływowi kapitałów angielskich nadogodnych warunkach rozwój powyższych instytucji znajdzie się na dobrej drodze.

Co dotyczy przemysłu różnych maszyn, to szczególnie zaznacza się rozwój fabrykacji maszyn dla produkcji artykułów codziennego użytku, jak dla młynarstwa, cukrownictwa, gorzelni, krochmalni, garbarni, drukarni, introligatorstwa, fabryk czekolady, cukierków i papierosów. Ilość robotników w tym przemyśle zwiększa się i dobiega 70% ilości przedwojennej.

S. R.

Handel zagraniczny drzewem w Niemczech a rynek polski.

W Bilansie handlu zagranicznego drzewem polski handel z Niemcami zajmuje miejsce przodujące. Tłomaczy się to z jednej strony olbrzymiem zapotrzebowaniem drzewa w Niemczech na pokrycie zobowiązań odszkodowaniowych, wynikających z Traktatu Wersalskiego, z drugiej strony — ogromnie rozwiniętem w Niemczech pośrednictwem w dziedzinie handlu drzewem. Nasz bezpośredni wywóz drzewa do krajów o wysokiej walucie jest wciąż niedostateczny i do przeważnej części tych krajów nikły. Natomiast drzewo nasze w olbrzymich ilościach idzie do Niemiec, skąd reeksportuje się je do innych krajów. Niemcy nietylko są najważniejszymi naszymi nabywcami drzewa, lecz również żywy biorą udział w eksploatacji naszych lasów, działając przeważnie pod osłoną firm krajowych.

Szczegółowa analiza handlu zagranicznego drzewem w Niemczech rzuca niezmiernie ciekawe światło na rolę, jaką Niemcy odgrywają w tej dziedzinie w handlu światowym w znacznej mierze zawdzięczając swoje stanowisko naszej słabej odporności wobec ekspansji niemieckiej. Dlatego dokładne zobrazowanie jego może doprowadzić do niezmiernie ciekawych konkluzji.

Najważniejszą pozycją w handlu zagranicznym drzewem w Niemczech jest drzewo budowlane i użytkowe. W największych ilościach Niemcy sprowadzają drzewo europejskie, w stanie okrągłym i obrobionym, belki, słupy (szczególnie słupy telegraficzne), kopalniaki, progi kolejowe (w mniejszych ilościach), dalej — klepki, wiklinę, chróst, deski, forniery i t. p. Nadto Niemcy importują drzewo nieeuropejskie (zaoceaniczne). Poza drzewem budowlanem i użytkowem w handlu zagranicznem Niemiec dużą rolę odgrywa papierówka oraz wytworzona z nnej sposobem mechanicznym lub chemicznym masa drzewna, — a nadto garbniki żywica, szelak, guma, kauczuk, gutaperka, drzewo korkowe, drzewo farbowane, kamfora, szyszki z drzew iglastych drzewo opałowe, węgiel drzewny, mączka drzewna, wełna drzewna i t. p. Eksport z Niemiec obejmuje przeważnie tylko wyroby gotowe.

Przywóz drzewa w ostatnich latach w porównaniu z latami przedwojennemi naogół zmniejszył się dość dotkliwie, szczególnie drzewa budowlanego i użytkowego. Wyjątek stanowi tylko przywóz kauczuku. Natomiast wzrósł wywóz drzewa użytkowego i budowlanego, kierując się głównie do zagłębia Saary. Dość znaczny jest wywóz celulozy. Wywóz innych gatunków drzewa jest minimalny. Statystyka wywozu i przywozu drzewa do Niemiec zobrazowana jest w tabeli następującej:

Nazwa towaru	PRZYWÓZ			WYWÓZ		
	1913		1922	1913		1922
	w tysiącach			w tysiącach		
	centn. m.	marek	centn. m.	centn. m.	marek	centn. m.
Drzewo budowlane i użytkowe . . .	62.396	346 665	24.659	4.796	33 941	7.110
Papierówka	12 849	39.831	8.525	669	1.606	34
Celuloza	549	9.401	720	1.882	35.889	743
Drzewo korkowe i odpadki	384	13.110	253	11	461	7
Drzewo farbowane	111	1.377	69	21	346	7
Garbniki	3.191	46.763	1.404	350	9.166	74
Żywica, szelak i guma	1.190	49.307	505	320	14.833	16
Kauczuk i gutaperka	284	146.127	334	97	27.691	12
Kamfora	8,7	2.758	0,2	0,3	1.061	2,5
Inne produkty drzewne	1.240	4.419	902	1.845	6.173	984
Ogółem	82.203	659.758	37.373	9.994	131·167	8 899

Jeżeli obliczyć w przybliżeniu wartość wywozu i przywozu drzewa w r. 1922 na podstawie ich przeciętnej wartości przedwojennej, wypadnie, iż wartość przywozu w r. 1922 wyniosła 402,4 miljona mk. złotych, czyli 61% wartości przywozu z r. 1913, zaś wartość wywozu wyniosła 75 miljonów mk. złotych, czyli 57,2% wartości wywozu z r. 1913. Nadwyżka przywozu zatem spadła z 528,6 na 327,5 milj. mak. (62%).

Rozpatrując poszczególne pozycje, można stwierdzić, iż w porównaniu z r. 1913 w r. 1922 wzrósł jedynie import kauczuku, najbardziej zaś zmniejszył się przywóz kamfory.

Odnośnie do wywozu można stwierdzić, iż wzrósł w porównaniau z r. 1913 jedynie wywóz drzewa użytkowego i budowlanego. Wywóz celulozy wynosi zaledwie 63,6% wywozu przedwojennego. Zmniejszenie się przywozu drzewa użytkowego i budowlanego tłomaczy się głównie utrudnieniem przywozu jego z Rosji oraz zmniejszeniem się zapotrzebowania na nie skutkiem odpadnięcia Wielkopolski i Pomorza jako bardzo ważnych ośrodków przemysłu drzewnego, szczególnie tartacznego. Wzrost przywozu kauczuku do Niemiec uzasadnić należy spadkiem jego cen na rynkach światowych oraz wzrostem jego zapotrzebowania na cele szybko rozwijającego się w Niemczech przemysłu automobilowego. Ogólny wzrost wywozu drzewa budowlanego i użytkowego tłomaczy się, jak już było zaznaczone, obowiązkiem uskuteczniania dostaw jego dla państw Ententy z tytułu odszkodowań. Co się tyczy kierunków przywozu, należy zauważyć, iż przed wojną Niemcy sprowadzały drzewo przeważnie z b. Austro-Węgier. Więc w r. 1913 z ogólnej liczby 5,4 milj. centn. metr. przywozu drzewa liściastego w stanie okrągłym na Rosję przypadało 2,6 milj. centn. metr., na Austro-Węgry zaś — 889 tys. W r. 1922 ogólny przywóz tego drzewa wyniósł zaledwie 1,8 milj. centn. metr. Drzewa szpilkowego w stanie okrągłym lub półobrobionym przywieziono w roku 1913 — 28,5 milj. centn. metr., z czego 16,9 milj. z Rosji i 11,4 milj. z Austro-Węgier. Natomiast w r. 1922 całkowity przywóz drzewa szpilkowego wyniósł zaledwie 9 milj. centn. metr. Przywóz drzewa kopalnianego w roku 1913 wyniósł 2,4 milj. centn. metr., z czego 1,6 milj. pochodziła z Austro-Węgier i 749 tys. z Rosji. W r. 1922 przywieziono drzewa kopalnianego wogóle tylko 1,2 milj. centn. metr., progów kolejowych przywieziono w roku 1913 2,3 miljonów centnarów metrycznych, z czego 1,6 milj. z Rosji i 709 tys. z Austro-Węgier. W r. 1922 przywóz progów kolejowych wyniósł zaledwie połowę ilości przedwojennej (1,16 milj.). To samo dotyczy innych gatunków drzewa, jak desek, klepek, papierówki i t. p.

Wprawdzie udział ziem polskich w tym imporcie już przed wojną był znaczny, obecnie, skutkiem prawie zupełnego odpadnięcia rynku rosyjskiego, Polska stanowi dla Niemiec główne źródło zakupów. Pewne ilości drzewa Niemcy sprowadzają z Czechosłowacji, Austrji, Jugosławju i zupełnie nieznaczne ilości z krajów północnych, lecz gros drzewa przywozi się z Polski. Obecnie, jak wykazałem statystycznie w kilku artykułach, w wywozie drzewa z Polski Niemcy zajmują miejsce dominujące. Zależność Niemiec od rynku polskiego jest obecnie znacznie większa, niż przed wojną. Z Rosji drzewa sprowadzać one nie mogą, z krajów zaś o walucie wysoko-wartościowej import drzewa nie kalkuluje się. O ile wywóz drzewa do Niemiec w stanie obrobionym nie może wywoływać zastrzeżeń, wywóz drzewa surowego w tak olbrzymich ilościach, jak to miało miejsce dotychczas, nie jest godny poarcia. Pamiętać winniśmy, iż drzewo to jest reeksportowane do innych krajów, a nadto, kierując wywóz drzewa surowego do Niemiec, sami przyczyniamy się do wzmagania konkurencji niemieckiej dla naszego przemysłu drzewnego, którego rozwój w olbrzymiej mierze zależny jest od możliwości opanowania obcych rynków i zapewnienia tam sobie zbytu.

Dr. Leon Pączewski.

O rewizję Traktatu Handlowego z Francją.

Traktat handlowy polsko-francuski z dnia 6 lutego 1922 r., przewidujący znacznie większe korzyści dla Francji, niż Polski, w miarę rozwoju stosunków handlowych między Polską a Francją, wymaga radykalnych modyfikacji, które winny być przeprowadzone w najbliższym czasie. W ostatnich czasach kilka różnych organizacji gospodarczych zwróciło się do czynników miarodajnych, zwracając ich uwagę na potrzebę poddania tego traktatu odpowiedniej rewizji. Między innemi w swych memorjałach wskazują one, iż przyznane przez Rząd francuski ulgi w opłacie cła wchodowego okazały się niewystarczające i polski przemysł eksportowy nie jest w stanie utrzymać wywozu do Francji na dotychczasowym poziomie z przyczyny tej, iż jest rzeczą wykluczoną, by przy obecnym stanie rzeczy był on zdolny sprostać konkurencji belgijskiej i angielskiej oraz tych państw, które korzystają z taryfy minimalnej.

Z przyczyny powyższej ustał prawie zupełnie wywóz do Francji maszyn włókienniczych, importowanych w znaczniejszych ilościach do Francji. Koszty bowiem surowców oraz pół-fabrykatów, używanych do budowy maszyn, są dziś prawie te same w kraju, co i w Belgji, Francji i Anglji, z tą ewentualną różnicą, iż przemysł zagraniczny surowce te otrzymać może terminowo i na kredyt. Koszty produkcji zbliżają się gwałtownie do kosztów zagranicy, przyczem mała wydajność pracy robotnika krajowego, tudzież obciążenia przemysłu natury socjalnej sprawiły, iż istniejąca swego czasu różnica w kosztach produkcji na dobro przemysłu krajowego, wyrównuje się szybko. Ponadto obciąża przemysł krajowy niepomiernie drogi kredyt, tudzież koszty transportu i niebywale długi czas transportu. W tych warunkach cena wyrobu krajowego różni się niewiele od ceny wyrobu, zarówno belgijskiego, jak i angielskiego. Cło obecne, które z reguły przy maszynach włókienniczych pochodzenia polskiego jest prawie o 100% wyższe, niż przy wyrobach belgijskich i francuskich, sprawiło, iż przemysł polski stracił zdolność konkurencyjną na rynku francuskim. Dla lepszego zobrazowania dla nierównomiernego i krzywdzącego wyroby krajowe traktowania przez Francję, posłużyć mogą dwa zestawienia, z których pierwsze zawiera francuskie cła wwozowe na maszyny belgijskiego pochodzenia, drugie zaś cła francuskie na maszyny polskiej prowenienencji.

I. Belgijskie maszyny:
Zespół zgrzeblarek:

	Waga	à fr.	kg.
Cło: za same zgrzeblarki	11 550 „	„ 60% „ „	6.930
aparat do szarp. i stół	1 500 „	„ 75 „ „ „	1.125
aparat taśmowy	1 900 „	„ 75 „ „ „	1.350
dzielnik	3 200 „	„ 60 „ „ „	1.920
waga	1 750 „	„ 75 „ „ „	1.312.50
Razem waga	19 750		Fr. 12.637.50

II. Polskie maszyny:
Zespół zgrzeblarek:

	Waga	à fr.	kg.
Cło: za same zgrzeblarki	11 550 „	„ 105 „ % „ „	12.127.50
aparat do szarp. i stół	1 500 „	„ 225 „ „ „ „	3.375.—
aparat taśmowy	1 900 „	„ 225 „ „ „ „	4.050.—

Podobny zespół zgrzeblarek w Belgji

	Waga	à fr.	kg.
Razem waga	19 750		Fr. 29.250.—
waga	1 750 „	„ 225 „ „ „ „	3.937.50
dzielnik	3 200 „	„ 180 „ „ „ „	5.760.—

kosztuje obecnie wraz z opakowaniem franków franc. 79,580.— Jeżeli do tego dodamy cło wedle powyższego zestawienia 12,637.50 otrzymamy razem franków franc. 92,217.50, czyli podobny zespół belgijski osiąga we Francji cenę franków francuskish 92,217.50.

Jeżeli przyjmiemy, że w Polsce możnaby produkować przypuszczalnie o 10% taniej, aniżeli w Belgji, cena podobnego zespołu polskiej prowenienencji przedstawiłaby się we Francji, jak następuje:

franków francuskich	79 580.—
minus 10% „ „	7 960.—
franków francuskich	71 620.—
plus cło jak wyżej	29 250.—
razem franków francuskich	100 870.—
do tego przewóz do granicy francuskiej	5 000.— w przybliżeniu
fr. fr.	105 870.—

koszty te jednak zależnie od kursu marki niemieckiej mogą się podwoić, czyli, jak z porównania obu cen wynika, cena maszyn krajowych na rynku francuskim przedstawiałaby się o jakie 22% mniej korzystnie, niż cena maszyn belgijskiej prowenienencji. Do tego przyczynia się właśnie w pierwszym rzędzie odmienne cło dla maszyn polskich. Ponieważ jednak w rzeczywistości produkcja krajowa nie jest bynajmniej tańsza, aniżeli ta w Bel-

gji, różnica dobiego 33% na naszą niekorzyść.

Polski przemysł maszynowy zainteresowany jest, by pozycje francuskiej taryfy celnej 515, 516, 516 bis, 517 i 517 bis oraz 518 umieszczone zostały w wykazie B, aby w ten sposób wyroby te obciążone były cłem taryfy minimalnej i były równouprawnione z wyrobami angielskiemi.

Przemysł włókienniczy, a zwłaszcza sukienny, który jest w wielu wypadkach odbiorcą francuskiej przędzy czesankowej, również zainteresowany w obniżeniu dotychczasowego cła wchodowego na sukno pochodzenia polskiego przez zastosowanie taryfy minimalnej.

Wreszcie przemysł kapeluszniczy, szczególnie bielsko-bialski zainteresowany jest w eksporcie do Francji krążków i stożków do kapeluszy i artykuł ten w okresie przedwojennym cieszył się zbytem na rynku francuskim Obecnie, pomimo nawiązanych stosunków handlowych, eksport ten jest minimalny z uwagi na cło wysokie francuskie.

K. L.

Książka na czasie.

Żyjemy w okresie przewrotów i przemiany wartości. Dobra materjalne coraz to innej ulegają ocenie, a właściwie — niestety — w stosunku do naszej biednej marki polskiej w oszacowaniu nieustannie idą w górę. Nic dziwnego zatem, że wzmogło się w Polsce ostatniemi czasy ogromnie zainteresowane sprawami *gospodarczemi, z tych* zaś zwłaszcza kursy dewiz i sprawy giełdowe zajmują najszersze koła publiczności. Przedmiotem takiej samej stałej obserwacji są akcje przedsiębiorstw naszych, uchodzących słusznie za jedną z najleszych lokat zbywającego grosza. Przewodnikiem-informatorem na tem polu mo być wydawnictwo „Spółki Akcyjne w Polsce," którego II rocznik 1923 jako bardzo okazały tom ukazał się w tych dniach nakładem Towarzystwa akcyjnego „Par" w Poznaniu.

W nowym roczniku spostrzegamy duże zmiany. Przedewszystkiem powiększoną jest książka o nowy dział, obejmujący spółki akcyjne w. miasta Gdańska, o których, podobnie, jak i o spółkach w całej Rzeczypospolitej Polskiej, znajdujemy wszelkie niezbędne informacje. Dział ten, że względu na coraz bardziej zacieśniające się węzły gospodarcze Rzeczypospolitej z Gdańskiem, dzisiaj szczególnie ważne ma znaczenie. Uwzględnione są dalej w nowym roczniku towarzystwa akcyjne na terenie Wileńszczyzny polskiej części Górnego Śląska.

W szczególno'ci podane są o każdej spółce akcyjnej następujące dane: 1) siedziba, 2) oddziały, 3) rok założenia, 4) cel, 5) kapitał akcyjny, 6 ostatni bilans roczny, 7) dywidendy za ostatnie trzechlecie, 8) notowania giełdowe w poszczególnych miesiącach 1922 (kurs najniższy i najwyższy), 9) ilość zatrudnionych pracowników, 10) nazwiska członków Rady Nadzorczej, 11) nazwiska członków zarządu. Dwa skorowidze alfabetyczne i podług miejscowości ułatwiają odnalezienie każdej spółki, a zamieszczony na koniec w książce spis rzeczy z podziałem na poszczególnedziały gospodarcze, handlowe itd.

Wszelkie informacje podane są na mocy *najnowszych* materjałów, skrupulatnie zebranych z notatek archiwalnych wydawców, wyciągów z Monitora Polskiego i Dziennika Ustaw, oraz za pomocą kwestjonarjuszów, które każda spółka akcyjna uprzednio była otrzymała.

Rocznik II ukazał się pod redakcją pp. *Romana Urbana i Dr. Bronisława Wietrzychowskiego.* Do nabycia jest w każdej księgarni oraz we wszystkich oddziałach „Para".

KRONIKA KRAJOWA
PRZEMYSŁ

Przemysł cementowy.

Cementowni czynnych na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej jest 12, — jedna w odbudowie. Robotników zatrudniał przemysł cementowy w styczniu i lutym r. b. około 3.700. Zdolność produkcyjna fabryk 5,800,000 beczek po 180 kg.; cementownie pracowały tylko na 55% powyższej zdolności produkcyjnej. Ceny cementu stale wzrastały w związku z wzrostem cen węgla i robocizny. W związku z ciągłem podwyższaniem taryf kolejowych, związek cementowni wystąpił z podaniem o przeniesienie ładunku cementu z V klasy taryfy do VI-ej, motywując to tem, że przy zbyt wygórowanej taryfie kolejowej polski cement nie wytrzymuje konkurencji z niemieckim cementem mimo cła, ponieważ niemiecki cement nie płaci podatku od węgla.

Produkcja soli w Polsce.

Produkcja ta wyraża się w następujących cyfrach w tonnach: sól kamienna—211,003, warzonka i jej produkty—84,400, razem—295,403 tonn, co stanowi tylko bardzo nieznaczny spadek w porównaniu z r. 1921, w którym osiągnięto najwyższą cyfrę produkcji. W styczniu r. b. wyprodukowano soli kamiennej 26,848, warzonki i jej produktów 9,162, razem 36,010 tonn; w lutym—soli kamiennej 17,038, warzonki i jej produktów—9,095, razem 26,133 tonn. Spadek produkcji soli w lutym tłomaczy się mniejszem zapotrzebowaniem soli kamiennej, w związku ze znacznem podniesieniem cen soli. Ponieważ sól jest produktem, nie nadającym się do dłuższego magazynowania, powiększenie czy zmniejszenie produkcji jest ściśle uzależnione od zapotrzebowania.

Krochmalnie w Polsce.

W kampanji 1922/23 krochmalni czynnych było w Polsce: b. Kongresówka 31, Małopolska 2, Wielkopolska—suchego krochmalu 12, zielonego 20, Kresy 2. Razem 67. Produkcja mąki ziemniaczanej w tegorocznej kampanji przypuszczalnie wyniesie: b. Kongresówka c-a 6000 tonn, Małopolska c-a 600 tonn, Wielkopolska 25,000 tonn, Kresy 250 tonn. Razem c-a 31,850 tonn.

Przemysł piwowarski.

Czynnych w Rzeczypospolitej Polskiej browarów i słodowni jest obecnie 265 (było w roku ubiegłym 246) zatrudniających 6,500 robotników (w roku ubiegłym 1,600).

Przemysł garbarski.

Przemysł ten przechodzi kryzys, wywołany zwyżką cen surowca i robocizny oraz konkurencją zagraniczną. Produkcja w stosunku do grudnia ub. roku zmniejszyła się o 25%, a szereg małych i średnich garbarni jest nieczynny.

Przemysł chemiczny.

W przemyśle tym było czynnych na 1 marca r. b. 125 fabryk, zatrudniających 12,200 robotników. Powstały nowe spółki akcyjne „Etna“ w Warszawie, „Nobles“ we Włocławku, „Światło“ w Bielsku. Przemysł superfosfatowy znalazł się w sytuacji dość poważnej, wskutek niemożności zbycia swej produkcji. Fabryki superfosfatu dążą do uniezależnienia się od konsumentów, na których rachunek dotychczas przeważnie przerabiały fosforyty, co było wynikiem braku własnych kapitałów na zakup surowca. Dzięki uzyskanym kredytom w walucie zagranicznej, fabryki będą mogły zakupić na własny rachunek potrzebną ilość fosforytów i pirytów i przerobić je na kampanję jesienną, spodziewając się zaspokoić zapotrzebowanie kraju.

Przemysł maszynowy.

Fabryk maszyn rolniczych na terenie Rzpltej Polskiej jest około 115, z ilością robotników około 9200. W styczniu i lutym r. b. z powodu braku gotówki obrotowej, kilka mniejszych fabryk zawiesiło pracę, mimo to jednak produkcja maszyn rolniczych zmniejszyła się bardzo nieznacznie. Ceny w stosunku do okresu czasu z końca ubiegłego roku wzrosły o 50%. Objaśnia się to niezmiernym wzrostem cen na materjały. Przy robocie prostej maszyn rolniczych stosunek kosztów robocizny do kosztów materjałów jest 1 : 4, czyli że cena materjału znaczniej obciąża koszta maszyny rolniczej niż inną precyzyjną maszynę. To też kwestja wzrostu cen na materjały dla fabryk maszyn rolniczych jest groźną i może stanowić o zupełnej niemożliwości konkurowania z wyrobami zagranicznemi. Z powodu braku gotówki, trudnych warunków nabywania surowych materjałów i żelaza, drzewa, węgla, koksu — przemysł ten przeżywa obecnie bardzo ciężki okres.

Przemysł szklany.

Przemysł ten jest w sytuacji bardzo ciężkiej, a to wskutek braku a nawet odwoływania zamówień, co zwłaszcza dotknęło huty szybowe i butelkowe, te ostatnie z powodu podnoszenia akcyzy na spirytus. W styczniu i lutym było nieczynnych 15 hut, a pozostałe pracowały z przerwami. Jedna huta uległa spaleniu, obecnie odbudowywuje się. Produkcja wynosiła w styczniu 6000 tonn, w lutym 6300 tonn.

Przemysł zapałkowy.

Przemysł zapałkowy, po przeprowadzeniu zakazu wywozu osiki, pracuje intensywnie. Czynnych jest 13 fabryk, zatrudniających do 4000 robotników, przyczem 8 fabryk pracuje na 2 zmiany. W budowie są 3 fabryki, remont przeprowadza 1, odbudowywuje się po pożarze 1. Produkcja miesięczna dochodzi do 17 tysięcy skrzyń po 5000 pudełek, a zapotrzebowanie osiki około 5,500 metrów sześciennych. Największa z fabryk (Progres—Wulkan w Pińsku) spaliła się w styczniu, obecnie prowadzi swą odbudowę.

Przemysł papierniczy.

W okresie czasu za styczeń i luty r. b. zanotować należy fakt prawie całkowitego uruchomienia przemysłu papierniczego. Produkcja miesięczna przekracza 400 wagonów. Wszystkie fabryki celulozy pracują normalnie, produkując miesięcznie około 300 wagonów. Właściciele włocławskiej fabryki papieru przystąpili do budowy miazgarni przy swej papierni we Włocławku oraz projektują rozszerzenie papierni w „Kluczach“ przez postawienie nowej maszyny papierniczej dla produkcji bibułki oraz papierów szmacianych. Ceny krajowego papieru, pomimo rozwoju przemysłu papierniczego, rosną, przekroczyły ceny światowe i na rynku polskim pomimo wysokich ceł (oprócz ulg celnych, stosowanych do papierów drukowych), konkuruje skutecznie papier pochodzenia zagranicznego.

Zjazd fabrykantów zapałek.

Na nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu polskiego Związku właścicieli fabryk zapałek, (w którem wzięli udział przedstawiciele 9 fabryk ze wszystkich dzielnic Polski, reprezentujących 80 proc. ogólnej krajowej produkcji zapałczanej), omiawana była sprawa niestosowania, wydanego zakazu wywozu drzewa osikowego oraz sytuacja wytworzona wskutek podwyższenia podatku akcyzowego od zapałek.

Z uwagi, że pomimo wprowadzonego z dniem 1 lutego 1923 r. na mocy rozporządzenia min. przemysłu i handlu, wydanego w porozumieniu z ministrem skarbu zakazu wywozu drzewa osikowego, główny urząd przywozu i wywozu w okresie od dn. 1 lutego do 26 marca r. b., wydał szereg zezwoleń na wywóz 83,904 m³ osiki, t. j. większej ilości niż powinna wynieść przy racjonalnie prowadzonej gospodarce roczna produkcja osiki w Polsce, (obliczona na zasadzie urzędowych danych, potwierdzonych faktycznym obrotem drzewa osikowego na 60,000 do 65.000 m³); że wobec powyższego w razie dalszego wydawania pomimo istniejącego zakazu wymienych zezwoleń, nietylko nader pomyślnie zapoczątkowany w roku 1922 wywóz zapałek za granicę (Anglja, Francja, Holandja i t. d.), ale sam byt przemysłu zapałczanego dla braku odpowiedniego materjału drzewnego byłby poważnie zagrożony, nadzwyczajne walne zgromadzenie fabrykantów zapałek jednogłośnie uchwaliło: wezwać zarząd Związku do dalszej jaknajenergiczniejszej akcji w celu utrzymania w mocy i faktycznego w całej rozciągłości wykonywania przez miarodajne czynniki wprowadzonego przez p. ministra przemysłu i handlu zgodnie z najistotniejszemi potrzebami krajowego przemysłu zapałczanego, zakazu wywozu drzewa osikowego; wobec niczem nieusprawiedliwionych i najzupełniej niezgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy a niejednokrotnie przez przedstawicieli związków drzewnych, wysuwanych twierdzeń, że w Wileńszczyźnie na stacjach znajduje się do 500,000 m³ wyeksploatowanego drzewa osikowego, gdy liczba drzewa tego wynosić może najwyżej około 20,000 m³, uchwalono wystąpić do ministerstwa przemysłu i handlu z propozycją natychmiastowego utworzenia komisji, składającej się z przedstawicieli związków drzewnych i Związku fabrykantów zapałek z udziałem przedstawicieli władz, w celu dokładnego zbadania obecnie znajdującej się na stacjach faktycznej ilości drzewa osikowego.

Wreszcie ze względu na przewidywaną znaczną nadprodukcję zapałek w kraju uznano za niezbędne utworzenie centrali; mającej na celu, skoordynowanie i ułatwienie wywozu zapałek za granicę.

Zjazd cukrowników.

W dniu 6 i 7 maja r. b. odbył się w Bydgoszczy pierwszy wszechpolski zjazd pracowników przemysłu cukrowniczego Rzeczypospolitej Polskiej. Na zjazd przybyło z górą 230 delegatów z 60 cukrowni, co świadczy o zrozumieniu swych zadań zawodowych przez ogół pracowników.

Już sam fakt skonsolidowania rzeszy pracowników byłych trzech zaborów w jednolitą całość, daje pewną rękojmię, że rozwój przemysłu cukrowniczego spoczywać będzie na trwałych i pewnych podwalinach dalszej swej egzystencji.

Zastój w garbarstwie.

Produkcja garbarni naszych w stosunku do końca r. z. zmniejszyła się o 25 proc.; przyczyną zastoju jest znaczny wywóz skór surowych z kraju, niskie cła na towary gotowe importowane, a wysokie na chemikalja i garbniki, wreszcie utrudnienia kredytowe.

Starania zorganizowanego przemysłu garbarskiego, mające na celu zaradzenie tym bolączkom nie zostały dotychczas uwieńczone pozwoleniem. Więc też ta, tak świetnie dawniej prosperująca gałęź przemysłu krajowego marnieje.

Nowa fabryka.

W Kartuzach powstała pierwsza w Polsce fabryka extraktu słodowego.

Fabryka samochodów w Polsce.

Na ostatniem posiedzeniu komitetu ekonomicznego ministrów omawiana była sprawa ogłoszenia konkursu na dostawę samochodów ciężarowych dla ministerstwa spraw wojskowych. Jednym z warunków konkursu ma być wybudowanie w Polsce fabryki samochodów.

Angielskie kredyty surowcowe.

W kołach rządowych rozpatrywany jest projekt rozszerzenia dotychczasowego „export credit scheme“ umożliwiającego przemysłowcom angielskim udzielanie długoterminowych kredytów maszynowych, również na surowce. Oczywiście w tym wypadku zainteresowany byłby przemysł łódzki, gdyż ułatwienia kredytowe, dotychczas stosowane w ograniczonych rozmiarach wobec wielkiego przemysłu, byłyby znacznie rozszerzone. Rozstrzygnięcie nastąpi w najbliższych tygodniach.

Nowa fabryka żarówek.

Liczbę ruchomych fabryk żarówek w Polsce powiększyć ma w najbliższej przyszłości nowa fabryka, którą buduje obecnie w Warszawie tow. akc. „Phillips“ powstałe przy wybitnym współudziale kapitałów honlenderskich. Budowa fabryki znajduje się obecnie w pełnym toku i według planów założycieli, urządzenia jej odpowiadać będą ostatnim wymaganiom nowoczesnej techniki. Wobec projektowanych masowych form produkcji, pracować ma ona nietylko na zaspokojenie potrzeb rynku krajowego, lecz w znacznej mierze i na wywóz a to zarówno do krajów zachodnich jak i do państw północnych.

KRONIKA KRAJOWA

HANDEL

Targi Wschodnie.

Tegoroczne Targi Wschodnie we Lwowie, które odbędą się w czasie od 5 do 17 września, zapowiadają się znacznie okazalej, niż w latach ubiegłych, w tym roku bowiem poza stałemi sekcjami zagranicznemi, jako to: francuską, belgijską, czechosłowacką, austryjacką, tworzą się jeszcze sekcje: rumunńska, węgierska i jugosłowiańska. Pozatem w roku bieżącym na zancznie rozszerzonym terenie wystawowym niezależnie od Ministerstwa Rolnictwa, które bierze udział w wystawie, wystąpi poważnie również Ministerstwo Kolei Żelaznych przez zorganizowanie na wystawie działu środków transportowych, jakiemi Państwo Polskie rozporządza.

Wskutek podziału pawilonów na grupy, Zarząd Targów zmuszony jest przeznaczyć na poszczególne grupy określoną tylko ilość metrów kwadr., która nie może być przekroczona. To też na skutek tego, że przydział miejsc nastąpi według grup w miarę czasu i zgłoszeń oraz w stosunku do rozporządzalnej przestrzeni, w interesie wystawców leży wcześniejsze składanie deklaracji na miejsca wystawowe.

Czy Rumunja może eksportować węgiel polski?

W związku ze staraniami sfer gospodarczych rumuńskich zaopatrywania się w węgiel polski, stwierdzić trzeba, że stoją tam na przeszkodzie względy komunikacyjne: Przez Śniatyn zdolność przewozowa linji pogranicznej została niemal w całości wyzyskana. Bez powiększenia jej zdolności przewozowej, o większych transportach nie może być mowy.

Opłaty wywozowe.

Komitet ekonomiczny ministrów uchwalił projekt rozporządzenia w sprawie opłat wywozowych od drzewa i w sprawie pobierania przez rząd (za równowartość w markach) części walut, uzyskanych na mocy umów eksportowych, zawartych w walutach obcych.

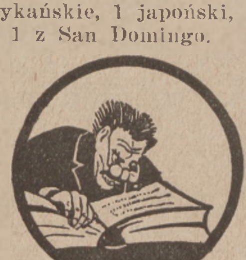
Wysokość opłat wywozowych oznaczono na 40% zysku wywozowego; wysokość części walut obcych pobieranych przez skarb, a osiągniętych przez eksporterów — określono na 50%.

Wywóz nasion roślinnych.

Wobec licznie wpływających podań do Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu o prawo eksportu nasion roślinnych, znajdujących się na liście towarów, zabronionych do wywozu (koniczyna, przelot, lucerna, nostrzyk, łubin, seradela, siemię lniane, konopie, rzepak, peluszka, wyka), Główny Urząd Przywozu i Wywozu ogłosił, że pozwoleń na wywóz wyżej wymienionych artykułów nie wydaje się.

Ruch w porcie gdańskim.

W marcu r. b. przybyło do portu gdańskiego 200 okrętów, o łącznej pojemności 131,197 ton netto. Ładunek przewieziony przez te okręty wynosił około 100,000 tonn. Mniej więcej ta sama liczba okrętów opuściła w tym samym miesiącu port gdański. W lutym r. b. przypłynęło 180 okrętów o łącznej pojemności 104,240 tonn, w tem 78,269 tonn ładunku. Odpłynęło zaś w tym samym miesiącu 203 okręty o pojemności 128,841 tonn, w tem 97,673 ton ładunku. W marcu roku zeszłego przybyło do portu gdańskiego 174 okręty o łącznej pojemności 117,240 ton, w tem 93,149 ton ładunku. Odpłynęło zaś w marcu r. zeszł. 150 okrętów o łącznej pojemności 110,076 ton, w tem 90 567 ton ładunku. Zestawienie liczb tegorocznych i zeszłorocznych wskazuje wzrost ruchu statków w porcie gdańskim. W marcu r. bież., z pośród 200 statków, które przyszły do Gdańska, było: 13 gdańskich, 5 polskich, 109 niemieckich, 1 kłajpedzki, 1 łotewski, 12 szwedzkich, 17 duńskich, 12 norweskich, 15 angielskich, 1 holenderski, 7 francuskich, 1 grecki, 3 amerykańskie, 1 japoński, 1 serbski i 1 z San Domingo.

Wywóz nasion.

Wobec licznie wpływających podań do głównego urzędu przywozu i wywozu o prawo eksportu nasion roślin, znajdujących się na liście towarów zabronionych do wywozu (koniczyna, przelot, lucerna, nostrzyk, łubin, saradela, siemię lniane, konopie, rzepak peluszka, wyka), główny urząd przywozu i wywozu komunikuje, iż pozwoleń na wywóz wyżej wymienionych artykułów nie wydaje.

Kryzys pośrednictwa.

Wskutek zastoju, uciążliwego wzrostu kosztów handlowych i kiepskich widoków na możliwość kontynuowania dotychczasowych interesów, opartych na zniżce marki, szereg mniejszych domów handlowych, trudniących się pośrednictwem etc. wstępuje w okres likwidacji. Nie są one w stanie pokryć swoich zobowiązań, przyczem wskutek protestów wekslowych etc., tracą możliwość dalszego korzystania z kredytu. Ponieważ bez operacji kredytowych w dzisiejszej sytuacji nawet większe placówki handlowe nie mogą jako tako podtrzymać toku swoich operacji, nie dziwnego, że utrata kredytu dla słabszych placówek jest równoznaczne z zagładą.

Organizacja kupiectwa w Małopolsce.

We Lwowie odbyło się pierwsze roczne walne zgromadzenie członków wschodnio-małopolskiego oddziału Tow. kupców polskich. Liczba członków tego oddziału wzrosła w okresie sprawozdawczym o przeszło 500 procent. Działalność organizacyjną przeniesiono ze znacznym sukcesem na polskie sfery gspodarcze prowincjonalnych miast i miasteczek województwa lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Stosunki handlowe z Anglją.

Ministerjum przemysłu i handlu zajęło się już kwestją zaradzenia rozmaitym niedomaganiom handlu polsko-angielskiego, które hamują rozwój tego handlu. Idzie tu między innemi o ważną i skomplikowaną sprawę standardyzacji towarów polskich, eksportowanych do Anglji.

Potrzeby eksportowe Małopolski.

Przemysł koszykarski stawia dezyderat wprowadzenia taryf eksportowych i zwraca uwagę, że jeżeli polityka kolejowo-taryfowa nie umożliwi eksportu wyrobów koszykarskich, to przemysł ten, nie znajdując dostatecznego zbytu w kraju, będzie musiał przystąpić do ograniczenia produkcji, jakkolwiek miałby najlepsze widoki rozwoju. Gdyby miało dojść do tak niepożądanego następstwa, wówczas grozi niebezpieczeństwo, że handel zagraniczny w tej dziedzinie ograniczy się do handlu surowcami, co wywarłoby fatalny wpływ na dalszy rozwój przemysłu koszykarskiego. Sprawa ta jest bardzo pilna, gdyż tegoroczny zbiór wikliny jest obfity i zachodzi obawa, że zostanie on wyeksportowany, skoro tylko wyjaśni się sytuacja na rynkach handlowych.

Osłabienie eksportu ma miejsce także w handlu lnu i konopi, żołądków i jelit a przedewszystkiem w handlu drzewnym. Handel drzewem znalazł się o tyle w gorszem położeniu, że do przeszkód transportowych w obrocie do Francji i do Belgji spowodowanych zajęciem zagłębia Ruhry dołączyła się niepewność jak zostanie załatwiona sprawa zakazu wywozu wzgl. nałożenia opłat wywozowych na materjały drzewne. Skoro bowiem wiadomości o tych projektach dostały się zagranicę, zagraniczni importerzy drzewni zaczęli się wstrzymywać z zawieraniem tranzakcji handlowych, nie mając pewności, czy eksporterzy polscy będą się mogli wywiązać z przyjętych zobowiązań.

Ostateczny podział kontyngentu jaj.

W d. 22 maja b. r. w godzinach południowych w głównym urzędzie przywozu i wywozu odbyło się ostateczne posiedzenie rozdzielczepierwszego kontyngentu jaj. Jak wiadomo, sprawa ta wywołała ostre protesty w sferach handlowych, które domagały się zmiany ustalonego już przed kilkunastu dniami rozdzielnika jaj. Na tem tedy posiedzeniu wobec przedstawienia przez komisarza do zwalczania drożyzny dowodów szmuglerstwa następujących firm: Bracia Gercensang (największa żydowska jajczarska firma eksportowa w Warszawie), oraz zamiejscowe firmy Mauera w Złoczowie i we Lwowie. Ministerjum Przemysłu i Handlu anulowało przyznane im już prawo korzystania z kontyngentu jaj. Pozatem wszystkie inne przydziały jaj, jakie zostały ustanowione na pierwszem posiedzeniu rozdzielczem, pozostają bez zmian.

Podwyższenie mnożnika celnego.

W dniach najbliższych wejdą w życie zaprojektowane przez komitet celny podwyżki mnożnika celnego do 9000 dla towarów lulksusowych i do 6000 dla artykułów zwykłych.

W związku z tą uchwałą komitetu celnego ze sfer rolniczych dały się słyszeć utyskiwania na protekcyjny rzekomo charakter naszej taryfy celnej, prasa zaś, reprezentująca intetresy ziemiaństwa pisze wprost o „protekcjoniżmie“ celnym.

Prawda, że podwyżki mnożników—biorąc pod uwagą cyfry absolutne, są dziś znaczne: w końcu r. z. najwyższy mnożnik wynosił 800, dziś ma wynosić 9000; większość towarów płaciła mnożnik 500, dziś płaci 6000.

Nawet najwyższy mnożnik 9000, stosowany tylko do artykułów luksusowych (które wogóle niepowinny być sprowadzane do krajów walczących z trudnościami finansowemi jak nasz), nawet ten najwyższy mnożnik jest niższy od równi złota. Mnożnik zaś 6000, stosowany do innych artykułów, daje obciążenie niższe od obciążenia przedwojennego, jakie towary importowane do Kongresówki płaciły według taryfy celnej rosyjskiej.

O wywóz.

Wobec licznie wpływających podań do głównego urzędu przywozu i wywozu prawo eksportu nasion roślin znajdujących się na liście towarów zabronionych do wywozu (koniczyna, przelot, lucerna, nostrzyk, łubin, saradela, siemię lniane, konopie, rzepak, peluszka, wyka) główny urząd przywozu i wywozu niniejszem komunikuje, iż pozwoleń na wywóz wyżej wymienionych artykułów nie wydaje.

Skórki zajęcze i królicze w stanie surowym objęte są zakazem wywozu, natomiast wyprawione jako towar futrzany wywozić wolno.

Sekcja polska w izbie handlowej londyńskiej.

Londyńska izba handlowa zawiadomiła oficjalnie ministra przemysłu i handlu Ossowskiego, że w Izbie tej ukonstytuowała się ostatecznie sekcja polska, której głównem zadaniem jest podjęcie akcji, w kierunku rozwoju i poprawy polsko-angielskich stosunków handlowych i kulturalnych.

Na prezesa sekcji polskiej wybrano p. Brayley Hodgetts'a, na zastępcę jego zaś p. D. J. Janasza. Utworzenie tej sekcji doszło do skutku dzięki staraniom, między innemi także i naszych placówek londyńskich t. j. Rady handlowego przy tamtejszem poselstwie oraz konsula generalnego. To też pierwszego z nich, p. Poklewskiego, zaproszono na honorowego prezesa, a drugiego p. Komierowskiego, na honorowego wiceprezesa. Równocześnie zamianowano komitet wykonawczy, składający się z urzędników sekcji polskiej i przedstawicieli poważnych angielskich organizacji, oraz towarzystw i firm handlowych. Komitet ten obecnie zajął się rozpatrzeniem projektów rozwinięcia polskiego handlu zagranicznego, mając na widoku poczynienie niektórych propozycji i wniosków, co do kroków, jakie należałoby przedsięwziąć w celach wyżej wspomnianych.

Traktat handlowy polsko-angielski.

W związku z mającemi nastąpić rokowaniami polsko-angielskiemi, Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów opracował liczne materjały z zakresu produkcji, stopnia uruchomienia fabryk, zakładania nowych fabryk etc., które zostały zakomunikowane Radcy Handlowemu przy poselstwie angielskiem.

Opłaty od wywozu jaj.

Ministerstwo Skarbu, na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1923 r. o obrocie towarowym z zagranicą, oraz w powołaniu się na odpowiednie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu. — podało do wiadomości, że opłaty wywozowe od jaj w miesiącu maju r. b. pobierane będą w wysokości jednego funta szterlinga pięciu szylingów od skrzyni jaj, zawierającej 1440 sztuk. Opłaty te będą potrącane z podlegającej przekazaniu do P. K. K. P. waluty eksportowej.

Dochody celne.

Według danych urzędowych cła dały w r. z. skarbowi 34,697 miljonów marek. Wpływy z tego źródła stale wzrastają: styczeń r. z. dał tylko 1,907 miljonów mk., październik 2,306 miljonów mk., listopad 4,379 miljonów mk., grudzień zaś 12,824 miljony marek.

Różne.

Podatki w r. 1922.

W ministerjum skarbu zakończono pracę nad zestawieniem wpływów kasowych z danin publicznych za rok 1922. Zestawienie to wskazuje, że ogółem wpłynęło do skarbu z danin publicznych 385 i pół miljarda marek polskich, z z czego podatki bezpośrednie wraz z daniną dały 121 miljardów, podatki pośrednie 143,2 miljarda, cła 34,7 miljarda, monopole 44,5 miljarda, opłaty stemplowe i podatek od obrotu 39,7 miljardów, inne opłaty (głównie wywozowe) 1,5 miljarda.

Jak wpływają podatki?

W lutym r. b. wpływy z podatków bezpośrednich wynosiły:

	w tys. mk.
W Centr. kasie państw.	59,703
W Izbie skarb. białostockiej	429,114
„ „ kieleckiej	913,548
„ „ krakowskiej	1,504,552
„ „ lubelskiej	707,538
„ „ lwowskiej	2,316,819
„ „ łódzkiej	1,459,495
„ „ poleskiej	296,133
„ „ pomorskiej	443,184
„ „ warszawskiej	3,968,808
„ „ wielkopolskiej	954,798
„ „ wileńskiej	207,541
„ „ wołyńskiej	334,013

Kontrola kosztów produkcji.

Ministerjum spraw wewnętrznych złożyło do laski marszałkowskiej projekt zmiany ustawy o zwalczaniu lichwy, w myśl którego rząd będzie uprawniony do kontroli kosztów produkcji artykułów pierwszej potrzeby.

Ulgi celne dla Śląska.

Na podstawie uchwały sejmu z dnia 1 sierpnia r. 1919 i uchwały rady ministrów z dnia 26 maja r. 1919, ministrowie skarbu oraz przemysłu i handlu wydali rozporządzenie w sprawie ulg celnych dla polskiej części Górnego Śląska. Według rozporządzenia tego termin zwolnienia od cła, upływający dla niektórych towarów do 14 b. m., przedłużono do 30 czerwca r. b. Termin upoważnienia, dotyczącego zwolnienia od cła towarów, wymienionych w paragrafie 5 rozporządzenia z dn. 2 stycznia r. 1923 — z wyjątkiem piwa, przedłużono do dnia 31 lipca r. b. Termin upoważnienia w sprawie czasowego zwolnienia od cła artykułów lekarskich na potrzeby górnośląskiej części województwa śląskiego przedłużono do dnia 30 czerwca r. b.

Umowa podatkowa polsko-austrjacka.

Austrjacka Rada Narodowa przyjęła na posiedzeniu d. 16 maja r. b. umowę z Polską w sprawie kwestji podatkowych.

Rząd przedłożył Radzie między innemi umowy: z Włochami, Jugosławją, Rumunją, Czechosłowacją, Węgrami i Polską w sprawie wyłączenia wkładek i depozytów P. K. O. w Wiedniu. Dalej umowy z temi państwami w sprawie funduszów i majątków związków publicznych i osób prywatnych, wreszcie umowy z temi państwami w sprawie uniknięcia podwójnego opodatkowania. Pozatem rząd przedstawił projekt ustawy, na mocy której austrjackie koleje państwowe mają być wyłączone z ogólnej administracji i przekształcone w samodzielne przedsiębiorstwo; rząd zachowa tylko kontrolę nad temi kolejami.

Prawo obywateli polskich do nabywania nieruchomości w Austrji.

Austrjacko polska Izba Handlowa w Wiedniu informuje, że sprawa nabywania w Austrji własności nieruchomej przez obywateli polskich została na podstawie autentycznej interpretacji traktatu handlowego ostatecznie i z korzyścią załatwiona.

Austrjackie min. sprawiedliwości wydało instrukcje do podległych mu sądów, w myśl której z powołaniem się na artykuł III traktatu handlowego z Polską przysługuje obywatelom obu państw najwyższe uprzywilejowanie przy nabywaniu nieruchomości, skutkiem czego obywatele polscy uprawnieni są do nabywania nieruchomości w Austrji na równi z obywatelami austrjackiemi .

Wystawa rolniczo-przemysłowa w Poznaniu.

W czasie od 23 czerwca do 1 lipca urządza wielkopolska Izba rolnicza wystawę rolniczo-przemysłową. Wystawa obejmować będzie następujące działy: dział żywego inwentarza, w skład którego wchodzą konie, bydło, świnie, owce, drobny inwentarz! dział ogrodnictwa i leśnictwa, obejmujący eksponaty jak warzywa, kwiaty, nasiona i t. p.; dział wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych, oraz wytworów w związku z rolnictwem pozostających (jak np. przetworów produktów rolnych z zakresu cukrownictwa, gorzelnictwa, sztuczne nawozy, pasze itp.); dział przemysłowy, obejmujący wytwory wszelkiego przemysłu, również i domowego, wystawę wozów, powozów i samochodów ciężarowych; dział naukowo-statystyczny i doświadczalny.

Wystawa ma na celu zobrazować całokształt wytwórczości ogólno-polskiej produkcji rolniczej i przemysłowej, oraz dać sposobność korzystnego i praktycznego kupna.

Zgłoszenia udziału w wystawie należy nadsyłać pod adressem: I-sza wystawa rolniczo-przemysłowa, Poznań, plac przy Wieży Górnośląskiej, do dnia 31 maja b. r.

Kapitały szwajcarskie w Warszawie.

Od kilku miesięcy prowadzone pertraktacje Banku Budowlanego ze szwajcarskim Bankiem spółdzielczym w St. Gallen, w sprawie udziału kapitałów szwajcarskich w zakresie budownictwa w Polsce, są ukończone. Narazie Bank szwajcarski udziela na cele budownictwa 2 miljony franków szwajcarskich, z których połowa jest już przez P. K. K. P. przekazana. Z tej pierwszej sumy, wynoszącej ponad 16 miljardów marek, będzie wybudowany w Warszawie hotel, mieszczący ponad 200 pokoi; akcję sfinansowania obejmuje Bank Budowlany, budowę zaś przeprowadzi spółka akcyjna „Helvetia“.

Organizacja życia gospodarczego.

W poczet członków centralnego związku polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów przyjęte zostały organizacje następujące: Związek polskich przedsiębiorstw transportowych i ekspedycyjnych oraz Związek przedsiębiorstw tramwajowych i kolei podjazdowych w Polsce.

Kronika Rozporządzeń.

Awizowanie przesyłek wartościowych.

Władze pocztowo - telegraficzne wydały ostatnio zarządzenie, przewidujące, że zasadniczemu awizowaniu podlegają listy wartościowe oraz paczki i workowniki, których wartość równa się lub przekracza 5 miljonów mk., tudzież worki zbiorowe lub pieniężne, zawierające przesyłki, których łączna wartość równa się lub przekracza 10 miljonów marek.

Dyrekcjom pocztowym pozostawia się możność w razie skonstatowania ujemnych warunków bezpieczeństwa w danej miejscowości lub okolicy obniżać podaną skalę wartości zarówno przy przewozach

Umowy i zobowiązania złotowe.

Ministerstwo Skarbu kończy prace przygotowawcze nad projektem ustawy, mającej uregulować sprawę umów prywatnych i zobowiązań, opiewających na złote polskie.

Opłaty stemplowe.

Na mocy ustawy z dn. 24 marca r. b., wchodzącej w życie dn. 8-go maja, poświadczenie własnoręczności podpisu (legalizacja), dokonane przez państwową władzę administracyjną, podlega zasadniczo opłacie w wysokości 2000 mk. co do każdego podpisu. Atoli w razie równoczesnego więcej niż dwóch podpisów, umieszczonych na tym samym dokumencie, opłata wynosi 5000 mk. za wszystkie podpisy.

Nieograniczone podejmowanie złotych.

Ze względu na chęć ułatwienia przez P. K. O. manipulacji złotemi w tak wielkiem środowisku, jak Warszawa, prezydjum P. K. O. uchwaliło dn. 2 b. m. cofnąć dotychczasowe ograniczenia wypłat, ustanawiając, że wszelkie wypłaty doraźne złotowe w warszawskiej kasie P. K .O. nie podlegają żadnym ograniczeniom pod względem wysokości sumy.

Import koni z Ukrainy.

Urząd wywozu i przywozu wydał pozwolenie firmie „Hurt“ na sprowadzenie do Polski z Ukrainy Sowieckiej 2000 koni i transportu szczeciny. Konie będą odbierane na stacji Korzec w terminie do 1 sierpnia.

Podatek od węgla na obszarze województwa śląskiego.

W Nr. 48 „Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej“ z r. b. opublikowano rozporządzenie Ministrów: Skarbu oraz Przemysłu i Handlu, na mocy którego przewidziany w § 6 niemieckiej ustawy z dn. 8 kwietnia 1917 r., zmienionej ustawą z 30 kwietnia 1922 r. 40% podatek od węgla zniża się, począwszy od 1 maja 1923 r. w następujący sposób: 1) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Górnośląskiego na 35% wartości względnie ceny węgla, 2) dla węgla kamiennego z kopalni „Silesia“ na Śląsku Cieszyńskim na 15% wartości względnie ceny węgla. Rozporządzenie obowiązuje od 1 maja r. b.

Nowa serja bonów złotowych.

W „Monitorze Polskim“ ogłoszono rozporządzenie, na mocy którego z dniem 1 maja 1923 r. zostaje wypuszczona serja 1 B 6 proc. złotych bonów skarbowych w odcinkach po 10 i 100 złotych z terminem płatności w dniu 1 listopada 1923 r. na ogólną sumę 10 miljonów złotych. Cena emisyjna 6 procentowych złotych bonów skarbowych serji I B będzie ogłaszana przez ministra skarbu w gazecie rządowej. Obecnie cena ta wynosi (od dnia 1 maja) 8000 marek za złoty. Sześcioprocentowe złote bony skarbowe serji I B będą przyjmowane przed terminem płatności przy uiszczaniu podatków po najwyższej cenie emisyjnej, ustalonej dla serji I B od dnia 1 maja 1923 r. do dnia wpłaty.

Potwierdzenie podpisu.

Na mocy ustawy z d. 24 marca r. b., która wejdzie z d. 8 b. m., poświadczenie własnoręczności podpisu (legalizacja), dokonana przez państwową władzę administracyjną, podlega zasadniczo opłacie stemplowej w wysokości 2,000 marek co do każdego podpisu. Atoli w razie jednoczesnego poświadczenia własnoręczności więcej, niż dwóch podpisów, umieszczonych na tym samym dokumencie, opłata stemplowa wynosi 5,000 marek za wszystkie podpisy.

Utworzenie tymczasowej Rady spożywców.

Rada ministrów przyjęła wniosek ministra spraw wewnętrznych w sprawie utworzenia tymczasowej Rady spożywców przy ministrze spraw wewnętrznych. Rada ta powołaną będzie w rozwinięciu paragrafu 2-go uchwały Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1923 r. w dziedzinie zwalczania drożyzny, który to paragraf przewiduje powołanie komitetu doradczego przy nadzwyczajnym komisarzu zwalczania drożyzny, nie określając jednakże bliżej zakresu jego czynności i jego organizacji. Szerszy krąg, jaki zatoczyła działalność nadzwyczajnego komisarza zwalczania drożyzny, stały jego kontakt z ogólno krajowemi organizacjami spożywców i przedstawicielami miast polskich wysuwa potrzebę powołania do życia organu doradczego o charakterze społecznym, w którym wszystkie życzenia i potrzeby spożywców będą przy ich udziale rozpatrywane i pozwolą nadzwyczajnemu komisarzowi zwalczania drożyzny orjentowania się wszechstronnie w sytuacji aprowizacyjnej kraju i ustalić swoją politykę zgodnie z aktualnemi potrzebami spożywców.

Nowa ustawa o relacji złotego.

Ministerstwo skarbu opracowało projekt nowej ustawy o złotym. Projekt ten jest bardzo krótki i polega na tem, by Sejm upoważnił ministra skarbu do perjodycznego ustalania relacji złotego do marki dla stosunków prywatnoprawnych. Relacja urzędowa ma być stosowana, o ile same strony, zawierając umowę, nie obrały jakiejś innej relacji. W tych ostatnich bowiem wypadkach nie będzie prawnych przeszkód, by przeliczenie zostało uskutecznione podług relacji, obranej przez same strony, które umowę zawarły.

Uchwalenie powyższej ustawy stanowić będzie zarazem jeszcze jeden argument, że już obecnie nawet przed uchwaleniem nowej ustawy dopuszczalne są tranzakcje w złotych

Nowa ustawa przedstawia się jako logiczne rozwinięcie reformy walutowej, przeprowadzanej przez obecnego ministra skarbu.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Koszty utrzymania w poszczególnych państwach.

Cyfry wskaźnikowe, ogłaszane w poszczególnych państwach, wskazują na to, że w ogromnej większości państw nastąpiła już pewna stabilizacja cen; wyjątek stanowią jedynie te państwa, w których nieuregulowane stosunki walutowe wywołują wahania cen jako zjawisko wtórne. Charakterystycznem jest przytem, że ceny detaliczne bardzo nierównomiernie przystosowują się do cen hurtowych, tak np. zniżka cen hurtowych, która miała w Niemczech miejsce, w grudniu z. r., nie odbiła się niemal wcale na cenach detalicznych.

W chwili obecnej ceny detaliczne podnoszą się stale w Niemczech i w Polsce, a poniekąd również we Francji i w Belgji. W Austrji ceny rosły stale do września 1922 r., lecz od tego czasu rozpoczęła się nieprzerwana zniżka cen, dzięki stabilizacji korony austrjackiej. Zniżkę można obserwować również w szeregu innych państw o zdepresjonowanej walucie.

W państwach o pełnowartościowej walucie natomiast ceny hurtowe nie wahają się niemal wcale i są naogół mniej więcej o 54 do 64 proc. wyższe, niż przed wojną. Stosunek ten występuje szczególnie wyraźnie w Stanach Zjednoczonych, w Anglji, w Kanadzie i w Holandji. Ceny są natomiast wyższe w Szwajcarji i w Japonji, gdyż przekraczają ceny przedwojenne mniej więcej o 70 do 90 procent.

Targi Bratisławskie a Polska.

Celem gruntowniejszego wzajemnego poznania się, zarząd Targów Bratisławskich ofiarowywa bezpłatnie dla vicekonsulatu polskiego miejsce dla wystawienia kart, diagram, map i innych podobnych wzorów, ilustrujących polskie gospodarcze i kulturalne życie. Vicekonsul uważa, że ten objaw grzeczności należy wyzyskać w sposób najbardziej dla nas korzystny. Wobec zaś tego, że Targi w Bratisławie odbędą się w końcu lipca r. b., vicekonsulat prosi polskie firmy handlowe i przedsiębiorstwa przemysłowe o nadesłanie mu jaknajwiększej ilości plakatów, afiszy i innych druków ulotnych dla umieszczenia na tutejszych targach.

Targi Lublańskie.

W czasie od 1 do 10 września r. b. odbędą się III targi lublańskie. Lublana jest jednem z najważniejszych przemysłowych i handlowych miast Jugosławji; bliskość Trjestu, Medjolanu i Wiednia daje targom lublańskim ogromną ważność. Pojawienie się przemysłu polskiego — w pierwszym rzędzie metalurgicznego i tkackiego —na targach lublańskich powitałby świat południowo - słowiański z radością i gotówby był nawet i do pewnych ofiar, by nawiązać kontakt. Czesi — mimo silnej różnicy walutowej starają się by raz uzyskanej pozycji nie stracić, przy pewnym wysiłku uda się naszemu przemysłowi zdobyć poważny udział w imporcie do Bałkanów. Władze jugosłowiańskie czynią eksponentom wszelkie ulgi i koszty połączone z wystawieniem objektów, są rzeczywiście nieznaczne.

Targi szwedzkie.

Centralny związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów podaje do wiadomości sfer gospodarczych, że w czasie od 20 do 26-go sierpnia b. r. odbędą się w Gothenburgu targi szwedzkie, na których między innemi reprezentowane będą działy: żelazny, maszynowy, obrabiarek, włókienniczy i galanteryjny, olejów i farb oraz przemysły: metalowy, szklany, ceramiczny, elektrotechniczny, papierniczy, chemiczno - techniczny i t. p.

Bliższych szczegółów udzielić może departament handlowy ministerstwa przemysłu i handlu.

Wystawa w Londynie.

Między 31 sierpnia a 22 września r. b. odbędzie się w Londynie doroczna wystawa statków, maszyn i urządzeń okrętowych, jako to chłodnictwa, ogrzelnictwa, urządzeń ładunkowych i t. p.

Podając powyższe do wiadomości sfer zainteresowanych Centralny związek polskiego przemysłu górnictwa, handlu i finansów nadmienia, iż osoby reflektujące na zwiedzenie wystawy mogą skorzystać z pośrednictwa wydziału handlu zagranicznego w ministerstwie przemysłu i handlu.

Międzynarodowa konferencja gospodarcza.

„Chicago Tribune“ donosi z Nowego Yorku. że Izba handlowa Stanów Zjednoczonych przyjęła wczoraj rezolucję, oświadczającą się za udziałem St. Zjednoczonych w międzynarodowym trybunale w Hadze oraz za zwołaniem międzynarodowej konferencji gospodarczej. Dalsze punkty rezolucji żądają zmiany postanowień imigracyjnych w tym sensie, by prócz ustawowo określonych 5 proc. imigrantów dopuszczono jeszcze 2 proc., jednakże tylko z pośród wykwalifikowanych robotników.

Sprawa przedwojennych hipotek w Niemczech.

Depreciacja marki niemieckiej do jednej pięciotysięcznej przedwojennej wartości pociągnęła za sobą także i w Niemczech pokrzywdzenie przedwojennych wierzycieli a w szczególności wierzycieli hipotecznych. Z tego względu organizacje tych wierzycieli domagają się oddawna wydania conajmniej moratorjum dla spłaty wierzytelności, ewentualnie zaś t. zw. waloryzacji tychże wierzytelności w stosunku do obecnej wartości nieruchomości. W styczniu zajmowało się temi sprawami ministerjum sprawiedliwości Rzeszy, które spełnienie ich uznało jednakże za niemożliwe. W marcu również komisja prawna Reichstagu odrzuciła odnośne wnioski. Mimo tych niepowodzeń organizacje wierzycieli nie dają za wygraną i przy udziale wybitnych sił prawniczych usiłują oddziałać na opinję publiczną w celu przeprowadzenia swoich postulatów. Z dyskusji nad niemi zdaje się jednak wynikać, że większa część przedwojennych wierzytelności hipotecznych już została spłacona.

№ 10

Adres Redakcji i Administracji: Koszykowa 7, tel. 250-85.
Redaktor przyjmuje w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5—6 po południu.

Nasze widoki walutowe.

Sejm otrzymał opracowany we wszystkich działach preliminarz budżetu na rok 1923 i w najbliższej przyszłości rozpocząć ma nad nim dyskusję. Niewątpliwie uwydatnią się wtedy momenty krytyczne, które wywołają dalszą analizę bilansu w prasie. Na razie stwierdzamy dwie cechy charakterystyczne preliminarza: niedostateczne uwzględnienie nakazów oszczędnościowych i sprzeczność z ustawą konstytucyjną, która wymaga, aby każdy wydatek budżetowy miał pokrycie. A wszystko to łączy się bezpośrednio z obecnym stanem i przyszłością naszej waluty — i dlatego właśnie poruszamy na tem miejscu powyższe zagadnienia.

Jak wiadomo, są dwie przyczyny wywołujące nadmierne i nieograniczone emisje pieniędzy papierowych i, co za tem idzie, zły stan waluty: ujemny bilans płatniczy i duże niedobory w budżecie państwowym. Z tych dwóch przyczyn—pierwsza działa w Polsce coraz mniej szkodliwie i decydujący czynnik bilansu płatniczego—bilans handlowy—jest, podług zapewnień urzędowych, dodatni, t. j. wykazuje przewyżkę wywozu towarowego nad przywozem. Pozostaje zatem druga przyczyna: niedobór w budżecie państwowym.

Otóż omawiany preliminarz utrzymuje tę przyczynę naszej choroby walutowej w całej pełni. Deficyt jest olbrzymi i wyraża się w *tryljonach* marek polskich. Liebz na razie nie przytaczamy — zresztą znane one są już z zestawień i komunikatów w prasie codziennej. Co gorsza, deficyty te przewidywane są również na lata 1924 i 1925.

Z kolei postawić trzeba pytanie: jakie ma być pokrycie tych niedoborów? Postawienie takiego pytania jest nawet nakazane przez prawo, a mianowicie przez ustawę konstytucyjną. Preliminarz daje odpowiedź, z której wynika, że pokrycia dostarczyć mają, między innemi, operacje kredytowe. Jakie? Bliższego wyszczególnienia niema. Ponieważ jednak źródła pożyczek zewnętrznych długoterminowych nie były dotychczas dość wydajne (nawet ze „złotą“ pożyczką włącznie) — wolno przypuszczać, że autorzy preliminarza mieli na myśli głównie, jeżeli nie wyłącznie, „kredyt“ w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej. A kredyt ten w rzeczywistości nie jest niczem innem, jak puszczaniem w obieg nowych tryljonów pieniędzy papierowych.

W tych warunkach i pod takim kątem widzenia przyszłość naszej waluty nie przedstawia się pomyślnie. Obecna „stabilizacja“ jest wytworem sztucznym i przejściowym, wywołanym, z jednej strony, przez zastój w przemyśle, przerabiającym surowce importowane, i przez środki giełdowo-techniczne, które w niedługim czasie muszą się wyczerpać.

W preliminarzu budżetowym pominięta jest niemal całkowicie kardynalna zasada, która przedewszystkiem stosowaną być winna przy usuwaniu niedoborów budżetów państwowych. Zasadą tą jest daleko idąca oszczędność. Państwo winno się wyzbyć wszelkich wydatków, które nie są konieczne do utrzymania jego egzystencji, choćby nawet pozbawionej zaspokojenia pewnych potrzeb socjalnych i kulturalnych.

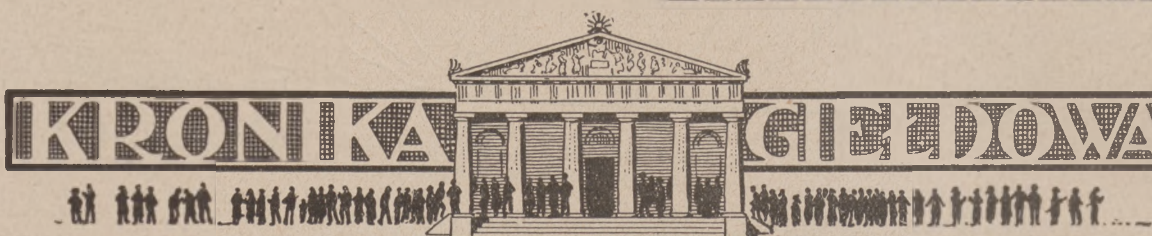
W preliminarzu budżetowym widzimy

również zaniedbanie drugiej, niemniej ważnej zasady, a mianowicie słusznego i najbardziej wydajnego wymiaru i poboru podatków. Warstwa mniejszej własności rolnej jest w dalszym ciągu pod tym względem uprzywilejowana.

Zarzuty powyższe niewątpliwie będą w dyskusji sejmowej pogłębione i uwypuklone, i wtedy wypadnie jeszcze do nich powrócić.

T. W.

Kurs marki polskiej w okresie sprawozdawczym (15—30 maja) miał tendencję zniżkową. Ostatnie przesilenie rządowe oraz szereg zamachów terrorystycznych w Krakowie i Warszawie nie mogły nie wywrzeć wpływu na kształtowanie kursu marki polskiej na giełdach zagranicznych.

Na giełdzie warszawskiej od początku do końca powyższego okresu waluty obce znacznie podrożały, różnica bowiem na jednym dolarze wynosiła mk. 5000 do 6000, na jednym funcie szterl. — dwadzieścia kilka tysięcy marek, na jednym franku szwajcarskim przeszło tysiąc marek itd. itd.

Wkońcu jednak zauważyć się dała drobna poprawa i są widoki, że konjunktura dla marki polskiej wkrótce się zmieni na lepsze.

Marka niemiecka chyli się w dalszym ciągu ku zniżce.

Zestawienie kursów walut zagranicznych:

	14 maja	22 maja	28 maja
Dolar Stan. Zjedn. .	47,750	49,750	53,500
Frank francuski . .	3,155	3,337,50	3,550
Funt Szterling. . .	220,750	231,500	247,750
Marka niemiecka . .	1	0,93	0,86
Korona austrjacka .	0,66¾	0,67	0,76

Metale również miały tendencję zwyżkową. Za rubel złoty płacono przeszło mk. 30,000, za srebrny — przeszło mk. 18.000.

W dziale akcji usposobienie było niejednolite. W pierwszej połowie okresu ceny akcji były bardzo wysokie, następnie pod wpływem realizacji nastąpiła zniżka na całej linji. Po niejakim czasie kulisa po niskich kursach poczyniła większe zakupy, wskutek czego kursy znów się podniosły.

Akcje bankowe stosunkowo najmniej ucierpiały, gdyż są w posiadaniu poważniejszych kapitalistów, a nie przygodnych spekulantów, którzy starają się mieć płynną gotowiznę do ciągłych obrotów.

Z bankowych mało ruchliwe akcje Banku Przemysłowego Warszawskiego zwróciły uwagę pewnych sfer, że są zbyt nisko otowane, pomimo pokaźnych zysków, osiągniętych przez bank ten w ostatnim roku operacyjnym. W rezultacie zdołano w ciągu jednego zebrania giełdowego podnieść kurs o całe mk. 30,000 na sztuce.

Akcje przemysłu cukrowniczego nie przestają budzić zainteresowania. Z metalurgicznych najwięcej obrotów dokonano Lilpopami, Rudzkiemi i Starachowickiemi, do których publiczność warszawska ma największe zaufanie.

Akcjami przemysłu włókienniczego oraz naftowego dokonywane są również znaczne obroty.

Akcje Borkowskiego, Jabłkowskich, Siła i Światło, Haberbusch i Schiele, Spirytusowe i wiele innych, należących nawet do młodszej generacji, są przedmiotem codziennych i dość licznych transakcji.

Wogóle obroty na giełdzie są dosyć znaczne, gdyż przypuszczalnie jakie sześćdziesiąt gatunków akcji jest w ruchu. A od czasu do czasu wprowadzone są do urzędowych obrotów na giełdzie wciąż nowe akcje. I nic dziwnego, gdy w ciągu jednego roku tworzy się kilkaset nowych spółek akcyjnych.

W przeciwieństwie do akcji obroty papierami procentowemi coraz bardziej się zmniejszają.

Usposobienie końcowe: dla walut obcych dość mocne, dla akcji—słabsze. Wreszcie dla papierów procentowych—słabe. *A. E.*

SPÓŁKI NOWOPOWSTAJĄCE.

„Fabryka Mydeł i Wyrobów Perfumeryjnych „Calderara-Bankmann“, S. A. Siedziba w Krakowie. Kapitał zakładowy mk. 200 miljonów, podzielonych na 20,000 akcji po mk. 10,000 nom. wart. Założycielami Spółki są: Bank Dyskontowy Warszawski i Calderara Bankmann Sp. z ogr. odp. w Krakowie.

Pierwsza Warszawska Fabryka Pończoch, Trykotaży i Wyrobów Dzianych, Sp. Akc.“ — Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 500,000,000, podzielonych na 10 tys. akcji po mk. 50,000 nom. wart. Założyciele: Karol Jeske, Jan Lange, Karol Wiśniewski i Edward Wohl.

„Wytwórnia Sygnałów i Urządzeń Kolejowych, S. A. Siedziba w Krakowie. Kapitał zakładowy 200 miljonów marek, podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk. nom. wart. Założyciele Bank Dyskontowy Warszawski, Żelazo i Stal, S. A. Firma Stefan Goetz i Synowie w Wiedniu, prof. Zygmunt Sochacki w Warszawie i Zygmunt Jasiński w Warszawie.

„Wieluński Przemysł Drzewny i Budowlany, Sp. Akc. Siedziba w Wieluniu. Kapitał zakładowy 200 miljonów marek, podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk. nom. wart. Założyciele Stanisław Domagalski, Karol Mosz, Kazimierz Oraczewski, Gustaw Taczanowski, Ludwik Zawadziński.

„Fabryka Wyrobów Wełnianych Józef Mazel, Sp. Akc.“ — Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy 160,000,000 mk., podzielonych nna 4,000 akcji po mk. 25,000 nom. wart. Założyciele: Józef Mazel, Adolf Kon, Józef Kon.

Zakłady Chemiczne „Pilawa“ Sp. Akc. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 1,000,000,000 mk., podzielonych na 100,000 akcji po 10 tysięcy marke nominalnej wartości. Założyciele: Zakłady Chemiczne „Pilawa“ Sp. z ogr. odp., Stefan Makarczyk, Adolf Sturm.

„Dom Handlowy „Endler i Messing“ Sp. Akc. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 200,000,000 mk., podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk. wart. nom. Założyciele: Leon Messing, Ignacy Dromlewicz, Adam Zwieback, Henryk Messing i Józef Messing.

„Polskie Kopalnie Rudy Sp. Akc.“ Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 99,000,000 mk., podzielonych na 99,000 akcji po mk. 1,000 wart. nom. Założyciele: „Polska Ruda Żelazna,“ Sp. Akc.

Zakłady Przemysłu Zapałczanego „Helf“ Sp. Akc. — Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 200,000,000 mk., podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk., wart. nom. Założyciele: inż. Jan Jankowski, inż. Tadeusz Wróblewski i adw. Feliks Zadrowski.

„Stołeczne Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu, Sp. Akc.“ Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 200,000,000 mk., podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk. wart. nom. Założyciele: Maurycy Flaum, Ludwik Zakrzewski, Salomon Heneroth.

„Technika Gorzelnicza, Sp. Akc. Wytwórczo-Handlowa przy Zw. Zawodow. Techników Gorzelniczych.“ Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 200,000,000 mk., podzielonych na 15,000 akcji imiennych i 5000 akcji na okaziciela po 10,000 mk. wart. nom. Założyciele: Józef Kączkowski, Gustaw Kreyser, Bronisław Jurczyński.

„Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Łomży, Sp. Akc.“ Siedziba w Łomży. Kapitał zakładowy 230 milj. mk., podzielonych na 23,000 akcji, z których 5000 imiennych uprzywilejowanych, a reszta (18 tys.) na okaziciela po 10,000 mk. wart. nom. Założyciele: Łomżyńska Ziemiańska Spółka Handlu Ziemiopłodami z ogr. odp., Syndykat Rolniczy Warszawski, Sp. Akc., Bank Ziemiański w Warszawie, Sp. Akc.

„Rudzka Przędzalnia Czesankowa, Sp. Akc.“ Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy 200,000,000 mk., podzielonych na 20 tys. akcji po 10 tys. mk. wart. nom. Założyciele: Stanisław Silberman, Abram Dawid Eisner, Zajnwel Ehrlichster.

Fabryka Bielizny Koła Polskich Kupców Bieliźniarzy „Bieliźniarz,“ Sp. Akc. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 250 miljonów mk., podzielonych na 25 tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Aleksander Zacharski, Stanisław Wdziękoński, Feliks Schlager, Konstanty Dutkiewicz, Wacław Sułkowski.

„Świt,“ Przemysłowo-Handlowa Sp. Akc. w Cieszynie. Siedziba w Cieszynie (na Śląsku). Kapitał zakładowy 100 milj. mk., podzielonych na 10 tys. akcji po 10 tys. mk. wartości nom. Założyciele: Spółka Przemysłowo-Hanlowa „Kresy,“ Spółdzielnia z ogr. odp. w Cieszynie, Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek, Stow. zarejestr. z nieogr. por. w Cieszynie, Bank Rolniczy w Cieszynie, Stow. zar. z nieogr. poręką, Zdzisław Czechowski, Dr. Władysław Michejda.

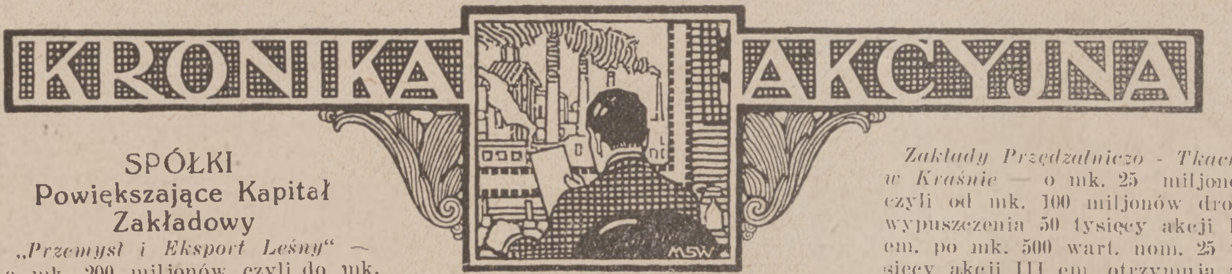
„Książnica Polska,“ Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, Akc. Sp. Kartograficzna i Wydawnicza we Lwowie. Siedziba we Lwowie. Kapitał zakładowy 1,500,000,000 mk., podzielonych na 150,000 akcji po 10,000 mk. wartości nominalnej. — Założyciele: Polski Pank Stołeczny, Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Warszawie i prof. Eug. Romer.

„Bank Unji w Polsce, Sp. Akc.“ Siedziba we Lwowie. Kapitał zakładowy 1,000,000,000 mk., podzielonych na 10 tys. akcji na okaziciela po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Władysław hr. Wolański, Dr. Henryk Sawczyński, Dr. Zygmunt Bosel, Dr. Klemens Sokal.

„Przemysł Terpentynowy w Polsce,“ Sp. Akc. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 750,000,000 mk., podzielonych na 75,000 akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Założyciele: Aleksander Dobrowolski, inż. Stefan Hollak, hr. Michał Komorowski, Dr. Henryk Ryl, hr. Izabella Sobańska, Zygmunt Zaborowski.

„Górnośląska Fabryka Celulozy, Sp. Akc.“ Siedziba w Czułowie. Kapitał zakładowy 20,000,000 mk. niem., podzielonych na 20 tysięcy akcji po 1000 mk. wart. nom.

Związek Handlowy Rolników Polskich, S. A.“ Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy 200 milj. mk., podzielonych na 20,000 akcji po 10,000 mk. wart. nom. Założyciele: Władysław Fijałkowski, Stanisław Gułowski, Andrzej Czapski, Teofil Kurczak, Tomasz Wróbel, Józef Senczkowski, Jan Kądziela, Henryk Wyrzykowski, Dr. Władysław Rogowski, Irena Mączewska, Antoni Perzyna, Franciszek Zawadzki, Wiktor Pawelec, Wojciech Bloch, Stanisław Kuźmiński, Jan Kulisiewicz, Bolesław Świda-Stolarczyk, Dr. Stefan Benni.

SPÓŁKI

Powiększające Kapitał Zakładowy

„Przemysł i Eksport Leśny“ — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 300 miljonów drogą wypuszczenia 200 tysięcy akcji IV em. po mk. 1000 wart. nom. (25 proc. imiennych i 75 proc. na okaziciela). Pierwszeństwo do nabycia akcji 50 tysięcy akcji imiennych i 50 tysięcy na okaziciela służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 1250.

Fabryka Chemiczna „K. Zawadzki i S-ka“ — o mk. 100 miljonów czyli do mk. 150 miljonów drogą wypuszczenia 10,000 akcji II em. po mk. 10,000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia pięciu tysięcy akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 15,000.

Tow. Powązkowskiej Fabryki Mydła — o mk. 50 miljonów czyli do mk. 75 miljonów drogą wypuszczenia 50 tysięcy akcji IV em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 1150.

Tomaszowska Manufaktura „Józefów“ — o mk. 380 miljonów czyli do mk. 500 miljonów drogą wypuszczenia 380 tysięcy akcji II em. po mk. 1000 wart. nom. Repartycji akcji nowej emisji dokona Rada Nadzorcza według swego uznania po cenie nominalnej z doliczeniem kosztów emisji.

Kujawska Fabryka Maszyn i Odlewnia — o mk. 50 miljonów czyli do mk. 100 miljonów drogą wypuszczenia 5000 akcji II em. (3000 imiennych i 2000 na okaziciela) po mk. 10,000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku trzech nowych imiennych i dwóch na okaziciela na każde pięć akcji dawnych po cenie emisyjnej mk. 11,500.

„Polska Nafta“ — o mk. 250 miljonów czyli do mk. 500 miljonów drogą wypuszczenia 500 tysięcy akcji IV em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 3000.

Tow. Handlowo-Przemysłowo-Techniczne „Techpom“ — o mk. 42 miljony czyli do mk. 63 miljonów drogą wypuszczenia 42 tysięcy akcji III em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy właścicielom akcji I i II em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 1200.

Międzymiastowe Gazociągi we Lwowie — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 500 miljonów drogą wypuszczenia 300 tysięcy akcji III em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku jednej nowej na jedną dawną akcję po cenie emisyjnej mk. 1250.

„Górka“ Sp. Akc. Fabryki Cementu w Sierszy — o mk. 43 miljony czyli do mk. 50 miljonów drogą przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki, wskutek czego dotychczasowe akcje będą przestemplowane na mk. 1000 wartości nominalnej; — o dalsze mk. 10 miljonów czyli do mk. 60 miljonów drogą wypuszczenia dziesięciu tysięcy akcji po mk. 1000 wart. nom. Wszystkie akcje nowej emisji będą wydane firmie „Górkit“ Fabr. Wyr. Cement., Sp. z ogr. odp. za nabyty od tej Spółki majątek.

Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi—o mk. 150 miljonów czyli do mk. 250 miljonów drogą wypuszczenia 150 tysięcy akcji II em. (20% imiennych i 80% na okaziciela) po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 1250.

Zakłady Przędzalniczo - Tkackie w Kraśnie — o mk. 25 miljonów czyli od mk. 100 miljonów drogą wypuszczenia 50 tysięcy akcji III em. po mk. 500 wart. nom. 25 tysięcy akcji III em. otrzymują założyciele Spółki w stosunku do ilości posiadanych akcji I em. po cenie nominalnej, pierwszeństwo zaś do pozostałych 25 tysięcy sztuk służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku jednej nowej na każde sześć akcji dawnych po cenie emisyjnej mk. 750; — o dalsze mk. 100 miljonów czyli do mk. 200 miljonów drogą wypuszczenia 200 tysięcy akcji IV em. po mk. 500 wart. nom. 100 tysięcy akcji IV em. otrzymają założyciele Spółki w stosunku do ilości posiadanych akcji I em. po cenie nominalnej z doliczeniem kosztów i podatku giełdowego, pierwszeństwo zaś do pozostałych 100 tysięcy akcji służy właścicielom akcji emisji poprzednich w stosunku jednej nowej na każde dwie dawne akcje po cenie emisyjnej mk. 750.

Sp. Akc. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski — o mk. 6 miljonów czyli do mk. 18 miljonów drogą wypuszczenia 12 tysięcy akcji IV em. uprzywilejowanych po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom; obywatelom Państwa Polskiego w stosunku jednej nowej na każde dwie dawne akcje: o dalsze mk. 12 miljonów czyli do mk. 30 miljonów drogą wypuszczenia 24 tysięcy akcji zwykłych V em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji V em. służy właścicielom akcji pierwszych trzech emisji w stosunku trzech nowych na każde cztery akcje I, II i III em. Cena emisyjna dla IV i V em. określa się na mk. 700.

Sp. Akc. zwołujące zebrania ogólne

„P. T. R." Polskie Tow. Radjotechniczne (dawniej „Radiopol") — zwyczajne na 7 czerwca r. b. o g. 6 p. p. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Wilcza 22.

Zakłady Przemysłu Włókienniczego „C. G. Schön" w Sosnowcu — zwyczajne na 15 czerwca r. b. o g. 4 p. p. w biurze Zarządu w Sosnowcu.

„Pomona" Fabryka Konserw w Międzychodzie — zwyczajne na 4 czerwca r. b. o g. 5 w lokalu Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11.

„Wileńskie Składy Towarowe Pacific" — zwyczajne na 15 czerwca r. b. o g. 6 po poł. w lokalu Spółki w Wilnie, ul. Adama Mickiewicza 12.

„Zdroje Polskie" — nadzwyczajne na 5 czerwca r. b. o g. 6 p. p. w biurze Zarządu w Warszawie, ulica Nowy Świat 27.

Wyroby Metalowe „Pragmet" — zwyczajne na 4 czerwca r. b. o godz. 4 p. p. w lokalu Spółki w Warszawie, Praga, ul. 11 listopada Nr. 20.

Tow. Akc. Łódzkich Elektrycznych Kolei Dojazdowych — zwyczajne na 11 czerwca r. b. o g. 4 p. p. w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Piotrkowska 96.

„Kabel Polski" — zwyczajne na 4 czerwca r. b. o g. 3 p. p. w małej sali hotelu pod Orłem w Bydgoszczy.

Fabr. Tytuniowa „Noblesse" Kalinowski i Przepiórkowski — zwyczajne na 12 czerwca r. b. o g. 1-ej, w lokalu Spółki w Warszawie, Krakowskie Przedm. 17.

Tow. Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź" — zwyczajne na 18 czerwca r. b. o g. 3 i pół po poł. w siedzibie Tow. w Paryżu, ul. de la Victoire 76.

„Saturn" Tow. Górniczo-Przemysłowe — zwyczajne na 9 czerwca r. b. o g. 10 rano w Centrali Banku Handlowego w Łodzi.

„Brytopol" Sp. Akc. Handlu Zagranicznego — zwyczajne na 9 czerwca r. b. o g. 6 wiecz., w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Zielna Nr. 21.

Tow. Fabr. Machin i Odlewów „K. Rudzki i S-ka." — zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 6 p. p. w sali posiedzeń Banku Zjednoczonych Ziem Polskich w Warszawie, pl. Napoleona 7.

Tomaszowska Przędzalnia Wełny Czesankowej — zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 3 po poł. w lokalu Zarządu w Tomaszowie Maz., ul. Św. Tekli 13/15.

„Łakoma" Adam Psarski T. A. Zakłady Chemiczne w Poznaniu— zwyczajne na 16 czerwca r. b. o g. 6 p. p. w lokalu własnym w Poznaniu, ul. Grobla 22.

Tow. Ubezp. „Przyszłość"—zwyczajne na 9 czerwca r. b. o g. 5 ppoł. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Smolna 30.

Radomska Rolna Spółka Akc. — zwyczajne na 5 czerwca r. b. o g. 10 rano w lokalu własnym w Radomiu, ul. Zgodna 2.

Polski Przemysł Budowlany — zwyczajne na 7 czerwca r. b. o g. 7 wiecz. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Hipoteczna 3.

Hurtownia Kielecka—zwyczajne na 10 czerwca r. b. o g. 4 w biurze Spółki w Kielcach, ul. Wesoła 24.

Wileński Dom Towarowo-Przemysłowy „Bracia Jabłkowscy" — zwyczajne na 12 czerwca r. b. o g. 1 po poł. w domu własnym w Wilnie, ul. Mickiewicza 18.

Ostrowiecka Budowlana Sp. Akc. zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 7 wiecz. w biurze Banku Przemysłowców Ostrowieckich w Ostrowcu nad Kamienną.

Jules Varnhagen — zwyczajne na 5 czerwca r. b. o g. 5 p. p. w Warszawie w mieszkaniu prezesa zarządu p. Ludwika Kronenberga, ul. Mazowiecka 6.

„Stanrej" Przemysł Elektrotechniczny—zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 6 p. p. w lokalu Zarządu.

„Pezet" Powszechne Zakłady Budowlane we Lwowie — zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 12 w poł. w sali obrad firmy „Pezet", ul. Akademicka 23.

Tow. Naftowe „Olej Skalny" — zwyczajne na 4 czerwca r. b. o g. 12 w poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Al. Jerozol. 57.

„Reklama Polska" — zwyczajne na 4 czerwca r. b. o g. 3 i pół p. p. w lokalu Tow. Akc. „Piast" w Warszawie, Marszałkowska 124.

„Elibor" S. A. Handlowo-Przemysłowa „Ł. J. Borkowski" — zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 16,. ewent. w drugim terminie 21 czerwca r. b. o g. 17-ej w dużej sali Centralnego Tow. Rolniczego w Warszawie, ul. Kopernika 30.

Stowarzyszenie Rolnicze w Mławie — nadzwyczajne na 8 czerwca r. b. o godz. 10 rano w siedzibie Lutni Mławskiej.

Bank Przemysłowców — zwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 4 pp. w gmachu Centrali Banku w Poznaniu, ul. 27 Grudnia, narożnik ul. Seweryna Mielżyńskiego.

„Grand-Hotel" w Łodzi — zwyczajne na 5 czerwca r. b. o godz. 4 ppoł. w gmachu T-wa w Łodzi, ul. Piotrkowska 72.

Hartwig Kantorowicz Nast. — nadzwyczajne na 7 czerwca r. b. o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Centrali Banku Przemysłowców w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 13.

Tow. Akc. dla Urządzenia i Utrzymywania Łaźni i Pralni — zwyczajne na 7 czerwca o g. 16-ej w biurze Dyrektora Zaraządu w Warszawie, Miodowa 12.

Bank Kupiecki Łódzki — zwyczajne na 15 czerwca r. b. o g. 6 po poł. w Banku przy ul. Wierzbowej 8 w Warszawie.

Warsz. Fabr. Pasów Wielbłądzich i Skórzanych „Bauer, Szwede i Skrzedziewski — nadzwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 4 ppoł. w kancelarji rejenta M. Kurmana w gmachu Hipoteki w Warszawie, ul. Kapucyńska 6.

Fabryka Sukna w Opatówku, dawn. Fiedler — zwyczajne na 11 czerwca o godz. 5 ppoł. w lokalu Zarządu w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 18.

Tow. Przemysłu Węglowego w Polsce — nadzwyczajne na 6 czerwca r. b. o g. 5 i pół w lokalu Dyrekcji Warszawskiego Syndykatu Rolniczego w Warszawie, ul. Kopernika 30.

Warszawskie Tow. Terenowe — zwyczajne na 12 czerwca r. b. o g. 5 ppoł. w lokalu Banku Ziemiańskiego w Warszawie, Kredytowa 1.

Sp. Akc. Rolniczo-Handlowa w Ciechanowie — nadzwyczajne na 12 czerwca r. b. o g. 12 w lokalu Zarządu w Ciechanowie, ul. Mickiewicza 10.

Przetwórnia Chemiczna Drzewa— nadzwyczajne na 11 czerwca r. b. o g. 5 ppoł. w lokalu Zarządu Spółki w Radomiu, ul. Piłsudskiego 14.

Bank Dyskontowy w Bydgoszczy — zwyczajne na 14 czerwca r. b. o g. 12 w poł. w sali posiedzeń Banku w Bydgoszczy, Dworcowa 96.

Tow. Ubezpieczeń „Przezorność" — nadzwyczajne na 8 czerwca r. b. o g. 4 pp. w biurze Tow. w Warszawie, plac Małachowskiego 4.

LOSOWANIA

4% Państwowa Pożyczka Prem. z 1920 r. (Miljonówka).

Ciągnienie z d. 28 kwietnia 1923 r.

N. 4,997,984.

Ciągnienie z d. 5 maja 1923 r.

N. 1,270,722.

Ciągnienie z d. 12 maja 1923 r.

N. 2,909,049.

Wypłata po mk. **1,000,000** natychmiast.

Ciągnienie z dnia 19 maja 1923 r.

Nr. **705,415.**

Ciągnienie z dnia 26 maja 1923 r.

Nr. **2,875,592.**

Wypłata po mk. **1,000,000** natychmiast.

5% Listy zastawne Lubelskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego.

Ciągnienie z dnia 29 marca 1923 roku.

Po mrk. 2160 N. N.: 10013, 10456 10642 10808 11133 11242 11318 11453 11536 11896 12123, 12126 12142 12173 12200 12375 12392 12545 12900 12910 12940 12945 12996 13010 13061 13204 13320 13377 13657 13691 13776 14034 14133 14168 14406 14432 14586 14847 14892 30008 30256 30266 30277 30296 30681 30696 31044 31089 31129 31280.

Po mrk. 1080 N. N.: 15056 15092 15094 15103 15265 15367 15590 15632 15770 15775 15822 15979 16104 16439 16516 16521 16651 16939 16999 17133 17189 17249 17453 17467 17480 17490 17569 17603 17606 18172 18480 18556 18719 18782 18799 18929 19040 19150 19615 40181 40449.

Po mrk. 540 N. N.: 20039 20257 20396 20548 20620 20699 20885 21050 21326 21373 21576 21793 21885 21938 22001 22087 22121 22168 22268 22452.

Po mrk. 216 N. N.: 25067 25785 25788 26300 26476 26558 26752 26780 26804 26806 27103 27218 27567 27759 27944 28033 28095 28096 28217 28298.

Po mrk. 10000 N. N.: 50100 50301 50579.
Po mrk. 5000 N. N.: 60047 60101 60201.
Po mrk. 1000 N. N.: 70134 70135 70201.
Po mrk. 200 N. N.: 80029 80067 80114.

Wypłata od 1 lipca 1923 r.

5% Listy Zastawne m. Radomia

Ciągnienie z dnia 1 marca 1932 r.

Po rb. 1000
568 577 669 705 709 747 780 805 848 897 926 961 **12020** 038 230 242 393 403 424 480 489 506 508 638 649 686 733.

Po rb. 500
125 128 220 365.

Po rb. 250. N. **31408** 411 414 458 543 567

Po rb. 100

Wypłata od 1 lipca 1923 r.

Węgierska Poż. Prem. Czerwonego Krzyża z 1917 r.

Ciągnienie z 5 kwietnia 1923 r.

Po kor. 100000 S. **37358** N. 9.
Po kor. 10000 S. **5118** N. 2.
Po kor. 1000 S. **49791** N. 1, S. **94485** N. 8.
Po kor. 500 S. **2268** N. 7, S. **4619** N. 1, S. **43633** N. 1, S. **68446** N. 3, S. **102300** N. 5, S. **119700** N. 4.

Po kor. 200 S. **6594** N. 5, S. **7375** N. 6, S. **11089** N. 5, S. **15966** N. 6, S. **29501** N. 6. S. **32256** N. 4, S. **34445** N. 6, S. **35432** N. 4, S. **37655** N. 2, S. **44828** N. 6, S. **51377** N. 4, S. **57271** N. 3, S. **66454** N. 5, S. **69954** N. 2, S. **74688** N. 8, S. **92116** N. 2, S. **93146** N. 1, S. **94167** N. 7, S. **95946** N. 5, S. **99229** N. 6, S. **102350** N. 1, S. **103973** N. 3, S. **106431** N. 7, S. **111037** N. 8, S. **118283** N. 1. .

Wypłata od dnia 5 lipca 1923 r.

Brunświcka Poż. Prem. po 20 Talarów.

Amortyzacja:

Wylosowano dnia 1 lutego 1923 r. 16 serji:
968 1528 2337 2375 3225 3280 4311 4905 5163 5803 5834 8131 8298 9360 9634 9865.

Ciągnienie wygranych z dn. 31 marca 1923 r.

Po mk. 180000 S. **5834** N. 45.
Po mk. 15000 S. **9634** N. 22.
Po mk. 7500 S. **9634** N. 38.
Po mk. 4500 S. **968** N. 29.
Po mk. 300 S. **2337** N. 11, S. **3225** N. 42, S. **4905** N. 9, S. **5834** N. 9, 19, S. **8298** N. 39, S. **9360** N. 4, S. **9634** N. 4, 18, 36.

Po mk. 150 S. **1528** N. 38, S. **4311** N. 19, 24, S. **5803** N. 7, 33, S. **8131** N. 34.

Za zawarte w powyższych 15 serjach numery, tu nie wymienione, wypłacane będzie po mk. 120.

Wypłata od dnia 30 czerwca 1923 r.

Terminy subskrybcji spółek akcyjnych

Nazwa spółki akcyjnej, ogłaszającej subskrybcję na nową emisję	Termin ostateczny subskrybcji	Instytucje przyjmujące subskrybcję
Warszawski Bank Stołeczny	20 czerwca r. b.	Warszawski Bank Stołeczny, Warszawa, Pl. Napoleona 3
Bank Warszawsko-Gdański	30 czerwca r. b.	Centrala Banku, Warszawa, ul. Sienkiewicza 3. Oddziały Banku w Toruniu, Bydgoszczy i Gdańsku.
Towarzystwo Przemysłu Węglowego w Polsce	5 czerwca r. b.	Zarząd w Warszawie, ul. Składowa 4. Bank Narodowy w Warszawie, Bank Kredytowy w Warszawie, Bank Ziemiański w Warszawie, Warszawski Bank Stołeczny, Bank Wschodni w Warszwie, Dom Bankowy Zjedn. Bankowców Antoni Pawlikowski i S-ka w Warszawie, Polski Bank Handlowy w Poznaniu, Poznański Bank Ziemian, Polski Bank Przemysłowy we Lwowie, Ziemski Bank Kredytowy we Lwowie, Bank Ziemian we Lwowie, Akcyjny Bank Związkowy we Lwowie oraz oddziały tegoż Banku, Filja Polskiego Banku Krajowego w Krakowie oraz Bank Prywatny
Tow. Akc. Zakładów Przemysłowo-Budowlanych Fr. Martens i Daab.	10 lipca r. b.	Biuro Zarządu w Warszawie, ul. Wiejska 9.
Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze	25 czerwca r. b. (I rata)	Biuro Rady w Warszawie, ul. Żórawia 22, oraz Centrale Banków: Handlowego w Warszawie, Polskiego Banku Krajowego, Zachodniego oraz Przemysłowców Polskich w Warszawie.
Centrala Handlowa Młynarzy Polskich	12 czerwca r. b.	Kasa Spółki w Warszawie ul. Nowy Świat 70.
Syndykat Rolniczy Szczuczyński	23 czerwca r. b.	Biuro Spółki w Szczuczynie.
Sp. Akc. Skupu i Sprzedaży Skór Surowych i Garbników	16 czerwca r. b.	Centrala Spółki w Warszawie, ul. Nalewki 2 oraz Oddziały: w Białymstoku, Lublinie, Łodzi, Włocławku, Krakowie i Lwowie a również Bank Handlowy w Warszawie i wszystkie jego oddziały prowincjonalne.
Dom Książki Polskiej Hurtownia dla Księgarzy	28 czerwca r. b.	Kasa Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży 8.
Polski Jurotat		
	25 czerwca r. b.	Biuro Zarządu w Warszawie, ul Nowogrodzka 40. oraz Bank Wschodni w Warszawie (Hotel Bristol)
Dom Sztuki		
Tow. Ubezpieczeń "Omnium"	25 czerwca r. b.	Kasa Spółki w Warszawie, ul. Chmielna 5
Centrala Skór w Poznaniu	16 czerwca r. b.	Zarząd Towarzystwa w Warszawie, ul. Warecka 1.
	6 czerwca r. b.	Bank przemysłowców w Poznaniu i jego oddziały prowincjonalne
Bank Poznański		
	12 czerwca r. b.	Centrala Banku w Poznaniu oraz oddziały w Warszawie i Zbąszynie
Tow. Akc. R. Barcikowski w Poznaniu	9 czerwca r. b.	Polski Bank Handlowy w Poznaniu
„Przędza" Węclewski i Śliwiński Two. Akc. w Stęszewie	15 czerwca r. b.	Bank Przemysłowców w Poznaniu
Tow. Przemysłowe „Kabel"	25 czerwca r. b.	Lokal Zarządu w Warszawie, ul. Królewska 41.
Bank Zachodni	30 czerwca r. b.	Centrala Banku w Warszawie: i trzy oddziały miejskie oraz oddziały prowincjonalne w Łodzi, Radomiu, Poznaniu, Katowicach i Krakowie.
Wschodnie Tow. dla Handlu i Przemysłu i Urządzeń Rolnych	18 czerwca r. b.	Biuro Spółki w Warszawie, ul. Chmielna 10 m 1.
Zakłady Chemiczne Grodzisk	26 czerwca r. b.	Biuro Zarządu w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 32,
Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych	10 czerwca r. b.	Polski Bank Przemysłowy we Lwowie
Syndykat Rolniczy Kielecki	8 czerwca r. b.	Biuro Zarządu w Kielcach
Sp. Akc. Składów Towarowych „Warrant"	15 czerwca r. b.	Biuro Spółki w Łodzi, ul. Piotrkowska 56
Grodzieckie Tow. Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych	16 czerwca r. b.	Biuro Zarządu w Grodźcu

Nazwa pap. proc.	Normalna wartość	Wartość kuponu bieżącego od papierów procentowych w fenigach i setnych częściach — CZERWIEC 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Papiery państwowe.																
5% Poż. Długoterminowa	M. 100	83.33	83.72	86.11	87.50	88.89	90.28	91.67	93.06	94.45	95.84	97.23	98.62	100.—	101 40	102.78
„ „ Krótkoterminowa	„ 100	203.33	209.72	211.11	212.50	213.89	215.28	216.67	218.06	219.45	220.84	222.23	223.62	225.—	226.40	227.78
4% „ Premjowa (Miljonówka) . . .	„ 1000	2666.66	2677.77	2688.89	2700.—	2711.11	2722.22	2733.33	2744.44	2755.55	2766.66	2777.77	2788.89	2800.—	2811.11	2822.22
Obligacje.																
6% Poż. m. s. Warsz. z 1915/6	R. 100	216.—	219.60	223.20	226.80	230.40	234.—	237.60	241.20	244.80	248.40	252.—	255.60	259.20	262.80	266.40
5 1/2% „ „ „ „ . . .	„ 100	198.—	201.30	204.60	207.90	211.20	214.50	217.80	221.10	224.40	227.70	231.—	234.30	237.60	240.90	244.20
6% „ „ „ „ z 1917 r.	M. 100	250.—	251 66	253.33	255.—	256 66	258.33	260.—	261.66	263.33	265.—	266.66	268.33	270 —	271.66	273.33
4 1/2% Poż m. st. Warszawy (kanaliz). .	R. 100	114.21	116.64	119.07	121.50	123 93	126.36	128.79	131.22	133.65	136.08	138.51	140.94	143.37	145 80	148.23
5% Warsz. Poż. Przezorn. z 1920 r. . } 5% B-ku Ziemiańskiego . . . . . . }	M. 100	75.—	76.25	77.50	78.75	80.—	81.25	82.50	83.75	85.—	86.25	87.50	88.75	90 —	91 25	92.50
Listy Zastawne.																
4 1/5% Ziemskie	R. 100	386.37	388.80	391.23	393.66	396.09	398.52	400.95	403.38	405.81	408 24	410.67	413.10	415.53	417.96	420.39
„ „	M. 100	178.87	180.—	181.12	182.25	183.37	184.50	185.62	186.75	187.87	189.—	190 12	191.25	192.37	193.50	194.62
4% &	R. 100	343.44	345.60	347.76	349.92	352.08	354 24	356.40	358.67	360.72	362.88	365.04	367.20	369.36	371.52	373.68
5% m Warszawy, Płocka i Siedlec . .	„ 100	162.—	164.70	167.40	170.10	172 80	175.50	178.20	180 90	183.60	186.30	189.—	191.70	194.40	197.10	199.80
4 1/2% m. Warszawy	„ 100	145.80	148.23	150.66	153.09	155.52	157.95	160.38	162 81	165 24	167.76	170 10	172.53	174.96	177.39	179.82
5% m. Łodzi	„ 100	81.—	83.70	86.40	89.10	91.80	94 50	97.20	99.90	102.60	105.30	108.—	110.70	113.40	116.10	118.80
4 1/2% „	„ 100	72.90	75 33	77.76	80.19	82.62	85 05	87.48	89.91	92.34	94.77	97.20	99.63	102.06	104.49	106.92
5% m. Częstochowy	„ 100	286.20	288.90	291.60	294.30	297.—	299 70	302.40	305.10	307.80	310.50	313.20	315.90	318 60	321.30	324.—
„ „ Kalisza	„ 100	243.—	245.70	248.40	251.10	253.80	256.50	259.20	261.90	264.60	267.30	270.—	272.70	275.40	278.10	280.80
„ „ Kielc i Suwałk	„ 100	369.90	372.60	375.30	378.—	380.70	383.40	386 10	388.80	391.50	394.20	396.90	399.60	402.30	405.—	407.70
„ „ Lublina i Radomia	„ 100	405.—	407.70	410.40	413.10	415.80	418.50	421.20	423.90	426.60	429.30	432.—	434.70	437.40	440.10	442.80
„ „ „	M. 100	187.50	188.75	190.—	191.25	192 50	193.75	195.—	196.25	197.50	198.75	200.—	201.25	202.50	203.75	205.—
„ „ Łomży	R. 100	367.20	369.90	372.60	375.30	378.—	380.70	383.40	386.10	388.80	391.50	394.20	396.90	399.60	402.30	405.—
„ „ Piotrkowa	„ 100	326.70	329.40	332.10	334.80	337.50	340.20	342.90	345 60	348.30	351.—	353.70	356.40	359.10	361.80	364.50
6% B-ku Kr Hipotecznego	M.100	225.—	226.50	228.—	229.50	231.—	232.50	234.—	235 50	237.—	238.50	240.—	241.50	243.—	244.50	246.—

Giełdy zamiejscowe.

(Objaśnienie: *s* — sprzedaż, *k* — kupno, *t* — transakcje, *n* — nieurzędowa.

Liczby podane w tysiącach marek.

POZNAŃ, 29 maja 1923 r.

Akcje:

Bank Związku Sp. Zar.	162,5 *t*
„ Polski Handl.	120 *t*
„ Młynarzy	18 *t*
„ Kwil., Potocki S-ka	80—75 *t*
„ Poznański Ziemian	29—27 *t*
„ Przemysłowców	90—95 *t*
R. Barcikowski	60 *t*
H. Cegielski	55 *t*
Centrala Skór	160 *t*
C. Hartwig	41—42 *t*
Hurtownia Drogeryjna	13,5—14 *t*
Lubań	2150—2200 *t*
Dr. Roman May	770 *t*
Pozn. Sp. Drzewn.	300—250 *t*
Wytwórnia Chemiczna	50—45 *t*
Wagon Ostrowo	—
Sarmatia	100—120 *t*
Hartwig Kantorowicz	400 *t*
Papiernia Bydgoszcz	—

KRAKÓW, 29 maja 1923 r.

Akcje:

Bank Polski Przem.	15—15,5 *t*
„ Hipoteczny	20 *s*
„ Małopolski	14,5—17 *t*
„ Komercjalny	8 *t*
Powszech. Bank Kredytowy	20 *s*
Ziemski Bank Kredytowy	19 *t*
Pol. Tow. Handl. (P.T.H.)	12,7—13 *t*
Impex	1 *t*
Polski Glob	3—3,3 *t*
Żegluga Polska	4—5 *t*
Pharma	70 *t*
L. Zieleniewski	370—378 *t*
War. Sp. Akc. Bud. Par.	82—87 *t*
Elektrownia Siersza	27—24 *t*
Trzebinia	54,5—56 *t*
Pocisk	36 *t*
Automotor	17 *s*
Oikos	125 *s*
Fabr. Cem. „Górka"	305—330—310 *t*
Sierszańskie Zakł. Gór.	240—222 *t*
„Tepege"	105—100 *t*
Strug	23 *s*
Krakus	58 *t*
Fabr. Porc. „Ćmielów"	103—105 *t*
Cukr. w Chodorowie	156—148 *t*

LWÓW, 29 maja 1923 r.

Bank Hip. Akc.	14—14,5—15 *t*
„ Powsz. Kred.	—
„ Przem. Pol.	16 *t*
„ Ziem. Kred.	—
Browary Lwowskie	—
Tow. Chodorów	154—152,5—153,5 *t*
Tow. Karpalit	34—35 *t*
Fab. Porc. „Ćmielów"	103—100 *t*
Galfota	15,5—14,5 *t*
Górka	—
Oikos	102—104—97 *t*
War. Sp. Ak. Bud. Par.	86,5-87-88 *t*
Pezet	12,5—12 *t*
Polska Nafta	25—23 *t*
Rakszawa	120—105 *t*
Siersza (elektr.)	25 *t*
Siersza (zak. gór.)	—
L. Zieleniewski	387,5—388—385 *t*

WILNO, 29 maja 1923 r.

Ruble Łotewskie	—
Złote ruble	2990—2980 *t*
„ marki	
„ franki	
„ dolary	
„ Korony Skandynawskie	
„Funty szterl.	
„ marki niemieckie	
Srebrne ruble	
„ dolary	
Bilon rosyjski	
Listy Zastawne Wil. B.	
Akcje Wil. Ban. Ziem.	
„ Pryw. Ban. Handl.	
„ Pol. B-ku Parcel.	9 *t*

Ostatnie Kursy dewiz na giełdach zagranicznych.

Paryż: Londyn 70, Nowy York $15.13^{1}/_{2}$, Szwajcarja $272^{1}/_{2}$, Amsterdam 590, Berlin 0.027, Warszawa 0.028,

Londyn: Paryż 70 05, Nowy York 462.37, Szwajcarja $25.63^{1}/_{2}$ Amsterdam 11.81, Berlin 281.000 Warszawa 255.000.

Nowy York: Paryż $6.60^{1}/_{2}$, Londyn (telegr.) $4.62^{1}/_{4}$, Szwajcarja 18.03, Amsterdam 39.12, Berlin 0.0016, Warszawa 0.0019

Zurich: Paryż $36.26^{1}/_{2}$, Londyn $25.62^{1}/_{2}$, Nowy York $5\,54^{3}/_{8}$, Amsterdam $216.^{3}/_{4}$, Berlin 0.0092, Warszawa 0.0110.

Amsterdam: Paryż 16.90, Londyn $11\,81^{1}/_{4}$, Nowy York . $255^{3}/_{8}$, Szwajcarja 46, Berlin 000.41, Warszawa 0.0049.

Berlin: Paryż 3994.97 Londyn 277693.50 Nowy-York 60150, Szwajcarja 10917.23 Amsterdam 23633.94 Warszawa $106.^{1}/_{2}$

Giełda Warszawska

III. Waluty i Dewizy Kursy z 12 maja 1923 r.	Sprzedaż	Kupno	Dokonane tranzakcje
Dolary St.-Zjednoczonych	53000	52500	53000—52750
„ kanadyjskie . . .	—	—	51600
Franki francuskie . . .	3527	3493	3545—3510 Paryż
„ belgijskie	3030	3000	3052.50—3015 Belgja
„ szwajcarskie . .	9580	9490	9680—9535 Szwajcarja
Funty sterl.	—	—	245250
Marki niemieckie . . .	—	—	$0.89^{1}/_{2}$
Korony ustrjackie . .	$0.74^{1}/_{2}$	$0.73^{1}/_{2}$	$0.76^{1}/_{2}$—74 Wiedeń
„ czesko-słowackie	—	—	1602.50—1580 Praga
„ szwedzkie . . .	—	—	
„ duńskie	—	—	
„ norweskie . . .	—	—	
„ węgierskie . . .	—	—	
Lei rumuńskie	—	—	
Liry włoskie	—	—	2565—257.750—2540Włochy
Marki fińskie	—	—	
Floreny holenderskie . .	—	—	21100—20700 Holandja
Dinary jugosłowiańskie .	—	—	

RUCH KURSÓW GIEŁDY PIENIĘŻNEJ W WARSZAWIE

za czas od 14 maja do 30 maja 1923 r. włącznie.

Kursy przeciętne: tranzakcyjne lub między kursami „sprzedaż" i „kupno".

Objaśnienie: nieurzędowe — n.

I. Papiery procentowe. Wartość nominalna (rb. 100=mk. 216)	Kupon płatny	14/5	29/5	najniższy	najwyższy
Papiery państwowe					
4% Poż. Pr. (Miljonówka)	1/10	1700	1725	1700	1730
8% Pożyczka Złota z 1922r.	1/1-1/10	78000	—	78000	78000
Obligacje.					
6% Poż.m.Warsz.z 1915/16	1/1-1/10	—	—	—	—
5½% Poż. m. st. Warszawy	&	—	—	—	—
6% Poż. m st. Warszawy z 1917 r. (Mk. 100) . .	1/1-1/7	—	—	—	—
5% Warsz. Poż. Przezor. 1920 r. (Mk. 100) . .	1/4-1/10	—	—	—	—
4½% Poż. m.Warsz.(kan.)	11/1-14/7	—	—	—	—
5% Banku Ziemiańskiego	1/1-1/10	—	—	—	—
6% Polsk.B-ku Komunaln	1/5-1/11	—	—	—	—
7% Starachowickich Z.G		—	—	—	—
Listy Zastawne.					
4½% Ziemskie*)	22/7-22/12	3900	—	3800	4200
4½% „ (Mk. 100),	&	—	55	55	57½
4% „	&	—	—	—	—
5% m. st. Warszawy*) .	1/4-1/10	375	375	375	380
4½% „ „ . .	&	—	—	—	—
6% B-ku Kred. Hipotecz.	2/1-1/7	—	—	—	—
5% m. Łodzi serji VII .	1/5-1/11	—	—	—	—
4½% „ „ VI .	&	—	—	—	—
5% m. Częstochowy . .	15/2-15/8	—	—	—	—
5% „ Kalisza	1/3-1/9	—	—	—	—
5% „ Kielc	14/1 14/7	—	—	—	—
5% „ Lublina	1/1- /7	—	—	—	—
5% „ „ (Mk. 100) .	&	—	—	—	—
5% „ Łomży	15/1-15/7	—	—	—	—
5% „ Piotrkowa . . .	30/1-30/7	—	—	—	—
5% „ Płocka	1/4-1/10	—	—	—	—
5% „ Radomia . . .	1/1-1/7	—	—	—	—
5% „ Siedlec . . .	1/4-1/10	—	—	—	—
5% „ Suwałk . . .	14/1-14/7	—	—	—	—
4½% B-ku Ziemsk. Wileń..	14/1-14/7	—	—	—	—

II. AKCJE. (Liczby podane w tys.mk.)	31/12 1922 r.	14/5	29/5	najniższy	najwyższy
Banku Dysk. Warszawsk.	20583	322.5	298,3	280	360
„ Handl. w Warsz.	31625	361,5	340	310	375
„ dla Han. i Przem,	16000	107,5	81,5	80	115
. Zachodniego . .	29333	313,3	355	305	360
„ Kredyt. w Warsz.	14250	72,5	71.6	6,25	85
„ Tow. Spółdz. . .	20500	85,		85	100
„ Zjedn. Ziem. Pol.	7900	77,5	80	55	85
„ Przem Warsz. . .	3400	—	39	20	54
„ Kup. Łódzk. . .	1800	32,5	—	30	45
„ Handl. w Łodzi. .	11000	—	—	—	—
„ Zw. Sp.Zar. w Poz.	9800	180,	146,6	155	190
„ Małopolskiego . .	2500	20,75	—	20	22
„ Hipot. Akc. we Lw.	1850	—	—	—	—
„ Pols.Przem.we Lw.	2783	29,3	16,6	13,5	30,5
„ Ziemsk. Kr. we Lw.	2700	—	—	18	20
„ Polski Han. w Poz.	—	105,	117,5	105	125
„ Związków Ziemian	—	—	40,2	38	45
Cukr. „Czersk"	475000	375	344	330	410
„ „Częstocice". . .	490000	670	—	575	715
„ „Józefów" . . .	90000	—	—	—	—
„ „Konstancja". . .	87500	—	—	—	—
„ „Łyszkowice" . .	287500	—	—	—	—
„ „Michałów" . . .	90000	176,6	180	160	210
„ „Ostrowite" . .	287500	—	—	—	—
S. A. „Chodorów" . . .	—	158,3	151,6	110	190
Warsz. Fabr. Cukru . .	472500	773,3	690	675	825
Zawiercie	1450000	6133;3	—	6100	8100
Zakł. Żyrardowskich . .	1246670	6166,6	5583,3	5350	6500
Kijew. Sch. i S ka. . .	51500	145	120,8	110	190
Fryderyk Puls	19000	205,8	—	180	250
Dr. Roman May. Poz. .	90000	—	—	900	950
Lilpop, Rau & Loew . .	85000	413,3	59,5	45	65
K. Rudzki & S-ka . . .	32875	200	85,6	82	120
Starach. Z. Gór. . . .	39417	253,3	251	225	280
Zakł. Ostrowieckich . .	77500	289	268	255	340
„Wulkan"	525000	—	—	—	—
W. Gostyński & S-ka . .	110000	—	—	—	—
Borman & Szwede . .	275000	—	—	6200	6200
Konrad Jarn. & S-ka . ,	312500	—	—	—	—
Ortw. Karas. i S-ka . .	10000	56	54,5	53	67,5
Warsz. Ub. od Ognia . .	425000	—	—	—	—
Ub. „Przezorność". . .	11000	—	—	—	—
„Łazy" (cement) . . .	25750	33,3	21,3	20	35
„Wysoka" „ . . .	77500	—	—	—	—
Firley „ . . .	5083	46	55,5	44	65
Warsz. Kop. Węgla . .	98000	505	470,8	450	540
Dróg Żel. Podjazd. . .	27500	—	—	—	—
Ł. J. Borkowski. . . .	9850	38'5	46,6	35	65,5
Bracia Jabłkowscy. . .	8530	19,5	19,5	17	27
F. Dach. „Pustelnik" . .	27500	—	93,6	75	100
Warsz. Poż. na Z. R. . .	6250	—	—	—	—
Bud. i pr. hot. w War. . .	575000	—	—	—	—
„Pocisk"	5267	28,8	40,5	27,5	40
„Siła i Światło". . . .	7167	52,3	59,6	51	64
Przemysłu Drzewn. . .	6100	20 2	20,8	15	30
Warsz. Handl. i Żegl. . .	3412½	20,7	25,1	18,5	40
„Nafta Polska" . , . .	4233	43,6	25,8	35	52
Polskie Handlowe . . .	2000	—	—	—	—
Tomasz. F. Szt. Jedw. .	80000 K	—	—	—	—
Goslawice . . . . . ,	27500	200	187,5	160	225
H. Cegielski	49750	645	54	50	80
Modrz. Z. Gór.	35000	530	315	310	340
Rohn, Zieliński i S-ka. .	13850	109	51,6	50	65
„Stąporków"	55000	—	—	—	—
Fabr. Sil. i Trak. „Ursus"	48000	127,5	—	120	250
Warsz. S. A. Bud. Par. .	7450	89,6	85,1	82	100
L. Zieleniewski w Krak.	26833	—	377,5	370	480
Han. Prz. Wl. Bednawski	3750	—	39,5	39,5	50
Pol. Centr. Handl. . .	3500	—	—	—	—
Ludwik Spiess i Syn . .	6750	52,3		50	98
Zach. Tow. dla Han i Prz.	7550	22	14	14	24
C. Hartwig	9500	—	—	40	40
Haberbusch i Schiele. .	145000	141,60	122,5	105	165
Fabr. Ołów. St.Majewski.	32500	—	—	170	210
Prz. Naft. w Pol. Br Nobel	16400	133,3	123,3	100	152
„Polus".	10000	—	—	—	—
Lenartowicz, Rylscy i Sp	3500	24,2	26,5	21	31
„Tepege" T. dla P. G. .	17500	—	117,5	115	120
„Hurt"	3700	—	22	21	30
Warsz. Warrant. Sp. . .	3750	—	—	—	—
Fabr. Mydeł. Wildt i S-ka.	12250	27,5	21,6	20	29
Fabr. Chem. „Radocha".	32500	—	—	—	—
Pol. Bal. Tow. „Polbal".	2000	20,7	17,5	17	24
Pol. Skł. Pom. Szkol. .	2300	—	—	—	—
War. Tow. Ocz. Spir. .	—	140,8	160,8	137,5	180
S. A. „Nafta" w Lw. . .	—	—	—	—	—
Tow.„ Elektryczność" .	—	378,3	290	280	410
„Cmielów"	—	70	100	67	140
Norblin, Buch, Werner .	—	69,6	54,8	54	75
Fabr. Masz. „Trzebinia" .	—	71,6	—	55	75

*) Dotyczy listów na blankietach rublowych Rb. 100 = 216.

WYDAWCA: *MIECZYSŁAW MAJCHER.* REDAKTOR: *TADEUSZ SKARZYŃSKI*

Drukarnia „Rotacyina" Marszałkowska 148.